

ФГБОУ ВО «УФИМСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИЙ»
СИБАЙСКИЙ ИНСТИТУТ (ФИЛИАЛ) УУНИТ
ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Утверждено:
на заседании кафедры
протокол №11 от «14» июня 2023 г.
Зав. кафедрой

/Х.Б. Нурғалина

Согласовано:
Председатель УМК факультета

/ Л.Р. Сулейманова

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА ДИСЦИПЛИНЫ (МОДУЛЯ)

дисциплина: **«МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ БАШКИРСКОГО ЯЗЫКА»**

Часть, формируемая участниками образовательных отношений

(обязательная часть или часть, формируемая участниками образовательных отношений, факультатив)

Вариативная часть

программа бакалавриата

Направление подготовки

45.03.01 Филология

Направленность (профиль) подготовки

"Отечественная филология"

(Башкирский язык и литература, русский язык и литература)

Квалификация

бакалавр

Разработчик (составитель)

доцент, к.ф.н., доцент

(должность, ученая степень, ученое звание)

/ Самирханова Г.Х.

Для приема 2023

Сибай 2023 г.

Рабочая программа дисциплины утверждена на заседании кафедры русской, башкирской и зарубежной филологии протокол от «14» июня 2023 г. № 11.

Дополнения и изменения, внесенные в рабочую программу дисциплины, утверждены на заседании кафедры русской, башкирской и зарубежной филологии, протокол № ____ от «____» _____ 20____ г.

Заведующий кафедрой _____ / Нургалина Х.Б./

Дополнения и изменения, внесенные в рабочую программу дисциплины, утверждены на заседании кафедры _____, протокол № ____ от «____» _____ 20 _ г.

Заведующий кафедрой _____ / _____ Ф.И.О/

Дополнения и изменения, внесенные в рабочую программу дисциплины, утверждены на заседании кафедры _____, протокол № ____ от «____» _____ 20 _ г.

Заведующий кафедрой _____ / _____ Ф.И.О/

Дополнения и изменения, внесенные в рабочую программу дисциплины, утверждены на заседании кафедры _____, протокол № ____ от «____» _____ 20 _ г.

Заведующий кафедрой _____ / _____ Ф.И.О/

Список документов и материалов

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине, соотнесенных с планируемыми результатами освоения образовательной программы	
2. Место дисциплины в структуре образовательной программы	
3. Содержание рабочей программы (объем дисциплины, типы и виды учебных занятий, учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы обучающихся)	
4. Фонд оценочных средств по дисциплине	
4.1. Перечень компетенций с указанием этапов их формирования в процессе освоения образовательной программы. Описание показателей и критериев оценивания компетенций на различных этапах их формирования, описание шкал оценивания	
4.2. Типовые контрольные задания или иные материалы, необходимые для оценки знаний, умений, навыков и опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций в процессе освоения образовательной программы. Методические материалы, определяющие процедуры оценивания знаний, умений, навыков и опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций	
4.3. Рейтинг-план дисциплины	
5. Учебно-методическое и информационное обеспечение дисциплины	
5.1. Перечень основной и дополнительной учебной литературы, необходимой для освоения дисциплины	
5.2. Перечень ресурсов информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» и программного обеспечения, необходимых для освоения дисциплины	
6. Материально-техническая база, необходимая для осуществления образовательного процесса по дисциплине	

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине, соотнесенных с планируемыми результатами освоения образовательной программы

В результате освоения образовательной программы обучающийся должен овладеть следующими результатами обучения по дисциплине

Категория (группа) компетенций	Формируемая компетенция (с указанием кода)	Код и наименование индикатора достижения компетенции	Результаты обучения по дисциплине
Тип задач профессиональной деятельности: педагогический (основной)			
Обеспечение создания инклюзивной образовательной среды, реализующей развивающий и воспитательный потенциал учебного предмета, разрабатывать индивидуально-ориентированные коррекционные направления учебной работы	ПК – 5 Способность к проведению учебных занятий и внеклассной работы по языку и литературе в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	ИПК 5.1 Знать особенности проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	Знать особенности проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях
		ИПК 5.2. Уметь проводить учебных занятий и внеклассной работы по фольклору в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	Уметь проводить учебных занятий и внеклассной работы по фольклору в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях
		ИПК 5.3. Владеть навыками проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	Владеть навыками проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях
	ПК - 6 Умение готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и внеклассных мероприятий на основе существующих методик	ИПК 6.1 Знать особенности проведения занятий и внеклассных мероприятий	Знать особенности проведения занятий и внеклассных мероприятий
		ИПК 6.2 Уметь готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и внеклассных мероприятий.	Уметь готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и внеклассных мероприятий .
		ИПК 6.3 Владеть навыками подготовки учебно-методических материалов для проведения занятий и внеклассных мероприятий	Владеть навыками подготовки учебно-методических материалов для проведения занятий и внеклассных мероприятий.
	ПК - 7 Готовность к распространению и популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися	ИПК 7.1 Знать методов распространения и популяризации филологических знаний среди обучающихся	Знать методов распространения и популяризации филологических знаний среди обучающихся
		ИПК 7.2 Уметь использовать фольклорный материал для популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися.	Уметь использовать фольклорный материал для популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися
		ИПК 7.3 Владеть навыками сбора фольклорного материала и использовать их для популяризации филологических знаний среди обучающихся.	Владеть навыками сбора фольклорного материала и использовать их для популяризации филологических знаний среди обучающихся.

2. ЦЕЛЬ И МЕСТО ДИСЦИПЛИНЫ В СТРУКТУРЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРОГРАММЫ

Дисциплина «Методика преподавания башкирского языка» относится к *вариативной* части Блока 1 и изучается в составе модуля «Методика обучения предметам».

Дисциплина изучается: в ЗФО на 4 курсе в 7 семестре.

Основная **цель** изучения дисциплины «Методика преподавания башкирского языка»

- подготовка студентов-выпускников к целостному выполнению функций учителя башкирского языка и литературы в образовательных учреждениях, направленная на теоретическую подготовку обучающегося, приобретение им практических навыков и компетенций, а также опыта самостоятельной профессиональной деятельности; то есть:

- сориентировать студентов в комплексе проблем, связанных с разработкой концепции лингвистического образования; познакомить с общетеоретическими, общедидактическими, базовыми понятиями методики, основами преподавания языка в школе;

- сформировать представление о языковом развитии школьников, об исторической смене методов и приемов преподавания языка;

- подготовить студентов к самостоятельному творческому поиску.

3. Содержание рабочей программы (объем дисциплины, типы и виды учебных занятий, учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы обучающихся)

Содержание рабочей программы представлено в Приложении № 1.

4. Фонд оценочных средств по дисциплине

4.1. Перечень компетенций и индикаторов достижения компетенций с указанием соотнесенных с ними запланированных результатов обучения по дисциплине. Описание критериев и шкал оценивания результатов обучения по дисциплине
Код и формулировка компетенции:

ПК – 5. Способность к проведению учебных занятий и внеклассной работы по языку и литературе в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях

Код и наименование индикатора достижения компетенции	Результаты обучения по дисциплине	Критерии оценивания результатов обучения			
		Неудовлетворительно	Удовлетворительно	Хорошо	Отлично
ИПК 5.1 Знать особенности проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	<i>Знать</i> особенности проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных	Не знает особенности проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных	В общих чертах знает особенности проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных	Хорошо знает особенности проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	Отлично знает особенности проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях

	ых организациях	ьных организация х	образовательны х организациях		
ИПК 5.2. Уметь проводить учебных занятий и внеклассной работы по фольклору в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	Уметь проводить учебных занятий и внеклассной работы по фольклору в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	Не умеет проводить учебных занятий и внеклассной работы по фольклору в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	В общих чертах умеет проводить учебных занятий и внеклассной работы по фольклору в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	Хорошо умеет проводить учебных занятий и внеклассной работы по фольклору в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	Показывает весь комплекс умений проводить учебных занятий и внеклассной работы по фольклору в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях
ИПК 5.3. Владеть навыками проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	Владеть навыками проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	Не владеет навыками проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	В общих чертах владеет навыками проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	Хорошо владеет навыками проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях	Демонстрирует сформированные навыки проведения учебных занятий и внеклассной работы в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях

ПК – 6. Умение готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и внеклассных мероприятий на основе существующих методик.

Код и наименование индикатора достижения компетенции	Результаты обучения по дисциплине	Критерии оценивания результатов обучения			
		Неудовлетворительно	Удовлетворительно	Хорошо	Отлично
ИПК 6.1 Знать особенности проведения занятий и внеклассных мероприятий	<i>Знать</i> особенности проведения занятий и внеклассных мероприятий	Не знает основные психолого-педагогические подходы к формированию и развитию образовательной среды средствами преподаваемого учебного предмета	В общих чертах знает основные психолого-педагогические подходы к формированию и развитию образовательной среды средствами преподаваемого учебного предмета	Хорошо знает основные психолого-педагогические подходы к формированию и развитию образовательной среды средствами преподаваемого учебного предмета	Отлично знает основные психолого-педагогические подходы к формированию и развитию образовательной среды средствами преподаваемого учебного предмета
ИПК 6.2 Уметь готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и внеклассных	<i>Уметь</i> готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и	<i>Не умеет</i> готовить учебно-методические материалы для проведения	<i>Поверхностно</i> умеет готовить учебно-методические материалы для проведения	<i>Хорошо умеет</i> готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и внеклассных	<i>Отлично умеет</i> готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и внеклассных

мероприятий.	внеклассных мероприятий .	занятий и внеклассных мероприятий .	занятий и внеклассных мероприятий .	мероприятий .	мероприятий .
ИПК 6.3 Владеть навыками подготовки учебно-методических материалов для проведения занятий и внеклассных мероприятий	<i>Владеть</i> навыками подготовки учебно-методических материалов для проведения занятий и внеклассных мероприятий.	<i>Не владеет</i> навыками подготовки учебно-методических материалов для проведения занятий и внеклассных мероприятий.	<i>В общих чертах владеет</i> навыками подготовки учебно-методических материалов для проведения занятий и внеклассных мероприятий.	<i>Хорошо владеет</i> навыками подготовки учебно-методических материалов для проведения занятий и внеклассных мероприятий.	<i>Отлично владеет</i> навыками подготовки учебно-методических материалов для проведения занятий и внеклассных мероприятий.

ПК-7. Готовность к распространению и популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися.

Код и наименование индикатора достижения компетенции	Результаты обучения по дисциплине	Критерии оценивания результатов обучения			
		Неудовлетворительно	Удовлетворительно	Хорошо	Отлично
ИПК 7.1 Знать методов распространения и популяризации филологических знаний среди обучающихся	<i>Знать</i> методов распространения и популяризации филологических знаний среди обучающихся	<i>Не имеет</i> представления об основных психолого-педагогических подходах к формированию и развитию образовательной среды средствами преподаваемого	<i>В общих чертах знает</i> основные психолого-педагогические подходы к формированию и развитию образовательной среды средствами преподаваемого учебного предмета	<i>Хорошо знает</i> основные психолого-педагогические подходы к формированию и развитию образовательной среды средствами преподаваемого учебного предмета	<i>Отлично знает</i> основные психолого-педагогические подходы к формированию и развитию образовательной среды средствами преподаваемого учебного предмета
ИПК 7.2 Уметь использовать фольклорный материал для популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися.	<i>Уметь</i> использовать фольклорный материал для популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися	<i>Не умеет</i> использовать фольклорный материал для популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися	<i>Поверхностно умеет</i> использовать фольклорный материал для популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися	<i>Хорошо умеет</i> использовать фольклорный материал для популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися	<i>Отлично умеет</i> использовать фольклорный материал для популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися
ИПК 7.3 Владеть навыками сбора фольклорного материала и использовать их для популяризации филологических знаний среди обучающихся.	<i>Владеть</i> навыками сбора фольклорного материала и использовать их для популяризации филологических знаний среди обучающихся.	<i>Не владеет</i> навыками сбора фольклорного материала и использовать их для популяризации филологических знаний среди обучающихся.	<i>Поверхностно владеет</i> навыками сбора фольклорного материала и использовать их для популяризации филологических знаний среди обучающихся.	<i>Хорошо владеет</i> навыками сбора фольклорного материала и использовать их для популяризации филологических знаний среди обучающихся.	<i>Отлично владеет</i> навыками сбора фольклорного материала и использовать их для популяризации филологических знаний среди обучающихся.

4.2. Типовые контрольные задания или иные материалы, необходимые для оценки знаний, умений, навыков и опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций в процессе освоения образовательной программы. Методические материалы, определяющие процедуры оценивания знаний, умений, навыков и опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций

Код и наименование индикатора достижения компетенции	Результаты обучения по дисциплине	Оценочные средства
ИПК 5.1. Знать основные психолого-педагогические подходы к формированию и развитию образовательной среды средствами преподаваемого учебного предмета; правила внутреннего распорядка; правила по охране труда и требования к безопасности образовательной среды. ИПК 5.2. Уметь использовать потенциал учебного предмета для раскрытия творческих, интеллектуальных и др. способностей обучающихся; разрабатывать программы внеурочной деятельности, организовывать и проводить предметные олимпиады, конференции, предметные игры и пр.; планировать специализированный образовательный процесс для группы, класса и/или отдельных контингентов обучающихся с выдающимися способностями и/или особыми образовательными потребностями на основе имеющихся типовых программ и собственных разработок с учетом специфики состава обучающихся, уточнения и модификации планирования; использовать разнообразные формы, приемы, методы и средства обучения, в том числе по индивидуальным учебным планам, ускоренным курсам в рамках государственных образовательных стандартов основного общего образования и среднего общего образования. ИПК 5.3. Владеть способами проектирования образовательной деятельности с целью использования имеющихся условий для успешного развития обучающихся с разными образовательными возможностями; навыками организации и проведения занятий по учебному предмету	<i>Знать</i> основные психолого-педагогические подходы к формированию и развитию образовательной среды средствами преподаваемого учебного предмета	вопросы для аудиторной работы, тест, реферат, экзамен
	<i>Уметь</i> использовать теоретические знания по курсу на практике для раскрытия творческих, интеллектуальных и др. способностей обучающихся; разрабатывать программы внеурочной деятельности по творчеству поэтов и писателей, организовывать и проводить предметные олимпиады, конференции, предметные игры и пр.; планировать специализированный образовательный процесс для группы, класса и/или отдельных контингентов обучающихся с выдающимися способностями и/или особыми образовательными потребностями на основе имеющихся типовых программ и собственных разработок с учетом специфики состава обучающихся, уточнения и модификации планирования; использовать разнообразные формы, приемы, методы и средства обучения, в том числе по индивидуальным учебным планам, ускоренным курсам в рамках федеральных государственных образовательных стандартов основного общего образования и среднего общего образования.	вопросы для аудиторной работы, анализ художественных произведений, анализ литературно-критических статей, организация и проведение встреч с писателями, юбилейных и тематических вечеров, вечеров памяти, подготовка и публикация научных статей
	<i>Владеть</i> способами проектирования образовательной деятельности с целью использования имеющихся условий для успешного развития обучающихся с разными образовательными возможностями; навыками организации и проведения занятий по литературе с использованием возможностей образовательной среды.	вопросы для аудиторной работы, тест, реферат, экзамен.

с использованием возможностей образовательной среды; технологиями диагностики причин конфликтных ситуаций, их профилактики и разрешения.		
ИПК 6.1 Знать особенности проведения занятий и внеклассных мероприятий	<i>Знать</i> особенности проведения занятий и внеклассных мероприятий	вопросы для аудиторной работы, тест, реферат, экзамен
ИПК 6.2 Уметь готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и внеклассных мероприятий.	<i>Уметь</i> готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и внеклассных мероприятий.	вопросы для аудиторной работы, анализ художественных произведений, анализ литературно-критических статей, организация и проведение встреч с писателями, юбилейных и тематических вечеров, вечеров памяти, подготовка и публикация научных статей
ИПК 6.3 Владеть навыками подготовки учебно-методических материалов для проведения занятий и внеклассных мероприятий	<i>Владеть</i> навыками подготовки учебно-методических материалов для проведения занятий и внеклассных мероприятий.	вопросы для аудиторной работы, тест, реферат, экзамен.
ИПК 7.1 Знать методов распространения и популяризации филологических знаний среди обучающихся	<i>Знать</i> методов распространения и популяризации филологических знаний среди обучающихся	вопросы для аудиторной работы, тест, реферат, экзамен
ИПК 7.2 Уметь использовать фольклорный материал для популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися.	<i>Уметь</i> использовать фольклорный материал для популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися	вопросы для аудиторной работы, анализ художественных произведений, анализ литературно-критических статей, организация и проведение встреч с писателями, юбилейных и тематических вечеров, вечеров памяти, подготовка и публикация научных статей
ИПК 7.3 Владеть навыками сбора фольклорного материала и использовать их для популяризации филологических знаний среди обучающихся.	<i>Владеть</i> навыками сбора фольклорного материала и использовать их для популяризации филологических знаний среди обучающихся.	вопросы для аудиторной работы, тест, реферат, экзамен.

Показатели сформированности компетенции (для студентов заочной формы обучения):

Критерии оценивания экзамена:

Оценка «отлично» выставляется, если студент свободно оперирует терминологическим понятием, свободно разбирается в разделах дисциплины, демонстрирует творческое отношение к предмету и знание учебной литературы.

Оценка «хорошо» выставляется, если студент хорошо владеет терминологическим понятием (допуская некоторые неточности), хорошо разбирается в темах и разделах дисциплины, проявляет трудолюбие в работе с учебной литературой.

Оценка «удовлетворительно» выставляется: при удовлетворительном оперировании основным терминологическими понятиями дисциплины (допуская некоторые ошибки в ответе), при посредственном знании разделов и тем дисциплины, при слабом знании учебной литературы по дисциплине.

Оценка «неудовлетворительно» выставляется: при отсутствии умения оперирования терминологическим понятием дисциплины, при отсутствии знаний по разделам и темам дисциплины, при отсутствии знаний учебной литературы по дисциплине.

ПЕРЕЧЕНЬ ВОПРОСОВ ДЛЯ ЭКЗАМЕНА

1. Методика фәне тураһында төшөнсә. Методиканың тәғәйенләнеше.
2. Методиканың максаты һәм бурыстары.
3. Методиканың фәнни нигеҙҙәре. Философия. Психология. Дидактика.
4. Методиканың фәнни нигеҙҙәре. Лингвистика.
5. Методика фәнненең тарихи үсеше.
6. Башкорт теле методикаһының төп принциптары.
7. Башкорт телен уҡыту методтары.
8. Башкорт теленә мәктәп курсы. Уның күләме һәм йөкмәткеһе.
9. Туған тел һәм телмәр.
10. Мәктәп программалары. Программаның йөкмәткеһе һәм төҙөлөшө.
11. Фонетика уҡыту методикаһы. Мәктәптә башкорт теленә фонетика булған өйрәнеүҙең әһәмиәте.
12. Мәктәптә фонетик темаларҙың күләме.
13. Диалект шарттарында әҙби телдә фонетик нормаларына өйрәнеү.
14. Дидактик берәмектәрҙе эреләтеү. Иғтибар ителмәгән уҡыу–уҡыту технологияһы.
15. Фонетика уҡыту методикаһы.
16. Фонетиканы йомғаҡлау дәрестәре өсөн өстәлмә материал.
17. Диалект шарттарында әҙби телдә морфологик нормаларына өйрәтеү.
18. Башкорт һөйләштәре менән әҙби тел араһындағы морфологик айырымлыҡтар.
19. Диалект шарттарында башкорт әҙби теленә морфологияһына өйрәтеүҙә ҡулайлы алымдар.
20. Лексика уҡыту методикаһы.
21. Мәктәптә башкорт теле лексикаһын уҡытуҙың әһәмиәте, максаты һәм бурыстары.
22. Башкорт теле лексикаһының мәктәп курсы күләме һәм йөкмәткеһе.
23. Мәктәп курсы лексикаһының лингвистик нигеҙҙәре.
24. һүз һәм төшөнсә. һүзлек эше.
25. Лексик төшөнсәләрҙе өйрәнеүҙә төп принциптар.
26. һүзҙәрҙе мәғәнәләре яғынан өйрәнеү.
27. Кулланылышы яғынан башкорт теле лексикаһын өйрәнеү.
28. Лексик күнегеүҙәр һәм уларҙың төрҙәре.
29. һүзҙәргә лексик анализ үткәреү юлдары.
30. Диалект шарттарында уҡыусыларҙың әҙби телдә лексик нормаларына өйрәтеү алымдары.
31. Тел сараларын синтаксик нигеҙҙә өйрәнеү.
32. Башкорт теленә өйрәтеүҙә синтаксик йүнәлештә алып барыу.
33. һөйләмдә, тексттың өлөштәрен, ҡиҫәктәрен, композицияһын үстөрөүле анализлау.
34. Тел ҡимәлдәрен (күренештәрен) яҡынса анализлау өлгөһө.
35. Башкорт теле дәрестәрен ойшоу. Дәрәс типтары.
36. Балаларға һабак биреүҙә төп сара буларак дәрәс. Дәрәс һәм уның этаптары.
37. Дәрәс үткәреү формалары. Ғәҙәти дәрәс төрҙәре.
38. Ҡабатлау дәрестәрен ойшоу.
39. Рухи тәрбиә биреүҙә инеш дәрестәр.
40. Яңы тема теманы аңлатыу юлдары.
41. Нығытыу дәрестәрен үткәреү методикаһы.
42. Ҡатнаш дәрестәргә үткәреү методикаһы.
43. Дәрәскә анализ.
44. Тел дәрестәрендә яңы технологиялар, методтар, алымдар кулланыу.
45. Уҡытыусының дәрәскә әҙерләнеүе. Дәрәс планы.
46. Телдән эште планлаштырыу. Календарь-тематик план.
47. Диктант төрҙәре. Диктант яҙырыу методикаһы.

48. Өйрәтеү диктанттары. Һүзлек диктантын яззырыу методикаһы.
49. Искәртмәле диктант яззырыу методикаһы.
50. Аңлатмалы диктант яззырыу методикаһы.
51. Яттан яззырыу методикаһы.
52. Ирекле диктант яззырыу методикаһы.
53. Ижади диктант яззырыу методикаһы.
54. Катнаш диктант яззырыу методикаһы.
55. Контроль диктант яззырыу методикаһы.
56. Телмәр үстөрөү методикаһы.
57. Телмәр үстөрөүзә һүзлек эше.
58. Бәйләнешле телмәр үстөрөү методикаһы.
59. Иншалар, уларзың төрзәре. Инша язырға өйрәтеү методикаһы.
60. Картина буйынса эш ойштороу методикаһы.
61. Изложение яззырыу методикаһы.
62. Синтаксис укытыу методикаһы.
63. Стилистикаға өйрәтеү методикаһы. Стилистик күнегүзәрзең төрзәре һәм уларзы үткәреү алымдары.
64. Стилистик эш алымдары.
65. Орфографияға өйрәтеү методикаһы.
66. Орфографик хаталарзың төрзәре.
67. Орфографияға өйрәтеү алымдары.
68. Пунктуацияға өйрәтеү методикаһы.
69. Кластан тыш эштәрзең язма формалары.
70. Кластан тыш эштәр үткәреү методикаһы.

Образец экзаменационного билета

Министерство науки и высшего образования Российской Федерации
федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение
высшего образования

«Уфимский университет науки и технологий»

Сибайский институт (филиал) УУНиТ

Педагогический факультет

Кафедра русской, башкирской и зарубежной филологии

ЭКЗАМЕНАЦИОННЫЙ БИЛЕТ №__

по дисциплине «Методика преподавания башкирского языка»

Направление 45.03.01 Филология, направленность (профиль) «Отечественная филология»
(башкирский язык и литература, русский язык и литература), 4 курс

1. Тел дәрестәрәненең структураһы. Дәрес типтары.
2. Язма эштәрзе тикшерөү, баһалау, анализлау.
3. Практик эш. Дәрес план-конспекты төзөү. Портфолио яклау.

Утверждено на заседании кафедры «__» _____ 20__ г., протокол №__

Заведующий кафедрой _____ И.О. Фамилия

Преподаватель _____ И.О. Фамилия

Перевод оценки из 100-балльной в четырехбалльную производится следующим образом:

- отлично – от 80 до 110 баллов (включая 10 поощрительных баллов);

- хорошо – от 60 до 79 баллов;
- удовлетворительно – от 45 до 59 баллов;
- неудовлетворительно – менее 45 баллов.

Критерии оценки (в баллах):

- **25-30 баллов** выставляется студенту, если студент дал полные, развернутые ответы на все теоретические вопросы билета, продемонстрировал знание функциональных возможностей, терминологии, основных элементов, умение применять теоретические знания при выполнении практических заданий. Студент без затруднений ответил на все дополнительные вопросы. Практическая часть работы выполнена полностью без неточностей и ошибок;
- **17-24 баллов** выставляется студенту, если студент раскрыл в основном теоретические вопросы, однако допущены неточности в определении основных понятий. При ответе на дополнительные вопросы допущены небольшие неточности. При выполнении практической части работы допущены несущественные ошибки;
- **10-16 баллов** выставляется студенту, если при ответе на теоретические вопросы студентом допущено несколько существенных ошибок в толковании основных понятий. Логика и полнота ответа страдают заметными изъянами. Заметны пробелы в знании основных методов. Теоретические вопросы в целом изложены достаточно, но с пропусками материала. Имеются принципиальные ошибки в логике построения ответа на вопрос. Студент не решил задачу или при решении допущены грубые ошибки;
- **1-10 баллов** выставляется студенту, если ответ на теоретические вопросы свидетельствует о непонимании и крайне неполном знании основных понятий и методов. Обнаруживается отсутствие навыков применения теоретических знаний при выполнении практических заданий. Студент не смог ответить ни на один дополнительный вопрос

ТЕМЫ И ПЛАНЫ ЛЕКЦИЙ

ТЕМА 1. ИНЕШ ЛЕКЦИЯ. «БАШКОРТ ТЕЛЕН УКЫТЫУ МЕТОДИКАҢЫ» КУРСЫНЫҢ ДӨЙӨМ МӘСЪАЛӘЛӘРЕ. БАШКОРТ ТЕЛЕНЕҢ МӘКТӘП КУРСЫ. УНЫҢ КҮЛӘМЕ ҺӘМ ЙӨКМӘТКЕҢЕ

1. Методика фәне, уның максаты һәм бурыстары.
2. Методиканың фәнни нигеҙҙәре.
3. Методика фәненең тарихи үсеше.
4. Башкорт телен өйрәнеүҙең әһәмиәте.
5. Башкорт теле методикаһының төп принциптары.
6. Укытыу методтары.

ТЕМА 2. БАШКОРТ ТЕЛЕНЕҢ МӘКТӘП КУРСЫ. УНЫҢ КҮЛӘМЕ ҺӘМ ЙӨКМӘТКЕҢЕ

1. Туған тел һәм телмәр.
2. Мәктәп программалары. Программаның йөкмәткеһе һәм төҙөлөшө.
3. Телдән эште планлаштырыу. Календарь-тематик план.

Тема3. БАШКОРТ ТЕЛЕ ДӘРЕСТӘРЕН ОЙОШТОРОУ. ДӘРЕС ТИПТАРЫ

1. Дәрес – балаларға һабак биреү.

2. Укытыусының дәрескә әзерләнеүе. Дәрес һәм уның этаптары. Дәрес план-конспекты.
3. Дәрес үткәреү формалары. Җәзәти дәрес төрзәре.
4. Рухи тәрбия биреүзә инеш дәрестәр.
5. Яңы тема теманы аңлатыу юлдары.
6. Нығытыу дәрестәрен үткәреү методикаһы.
7. Катнаш дәрестәрзе үткәреү методикаһы.
8. Кабатлау дәресенең якынса өлгөһө.
9. Дәрескә анализ.

Тема 4. ФОНЕТИКА УКЫТЫУ МЕТОДИКАҢЫ

1. Мәктәптә башкорт теленең фонетика бүлеген өйрәнеүзәң әһәмиәте.
2. Фонетик темаларзың күләме.
3. Диалект шарттарында әзәби телдең фонетик нормаларына өйрәтеү.
4. Дидактик берәмектәрзе әреләтеү. Иғтибар ителмәгән укыу-укытыу технологияһы.
5. Фонетика методикаһы.
6. Фонетиканы йомғаклау дәрестәре өсөн өстәлмә материал.
7. Фонетиканы йомғаклау дәресенә һоразар һәм әштәр.

Тема 5. V-VIII КЛАСТАРЗА МОРФОЛОГИЯ УКЫТЫУ МЕТОДИКАҢЫ

1. Морфологияға өйрәтеү алымдары.
2. Диалект шарттарында әзәби телдең морфологик нормаларына өйрәтеү.

Тема 6. ЛЕКСИКА УКЫТЫУ МЕТОДИКАҢЫ

1. Мәктәптә башкорт теле лексикаһын укытыузың әһәмиәте һәм бурыстары.
2. Башкорт теле лексикаһының мәктәп курсы күләме һәм йөкмәткеһе.
3. Мәктәп курсы лексикаһының лингвистик нигеҙзәре.
4. Һүз һәм төшөнсә.
5. Лексик төшөнсәләрзе өйрәнеүзә төп принциптар.
6. Һүзәрзе мәғәнәләре яғынан өйрәнеү.
7. Кулланылышы яғынан башкорт теле лексикаһын өйрәнеү.
8. Лексик күнегеүзәр һәм уларзың төрзәре.
9. Һүзәргә лексик анализ үткәреү юлдары.
10. Диалект шарттарында укыусыларзы әзәби телдең лексик нормаларына өйрәтеү алымдары.

Тема 7. ТЕЛ САРАЛАРЫН СИНТАКСИК НИГЕЗЗӘ ӨЙРӘНЕҮ

1. Һөйләм тураһында төшөнсә һәм уның төп билдәләрен өйрәнеү.
2. Һүзбәйләнештәрзе һәм Һөйләмдәрзе өйрәнеү.
3. Һөйләмдең баш һәм әйәрсән киҫәктәрен өйрәнеү.
4. Ике һәм бер составлы, тулы һәм кәм Һөйләмдәрзе өйрәнеү.
5. Тиң киҫәкле Һөйләмдәрзе өйрәнеү.
6. Һөйләм киҫәктәре менән грамматик бәйләнеше булмаған әйәрсән киҫәктәрен өйрәнеү.
7. Һөйләмдең айырымланған әйәрсән киҫәктәрен өйрәнеү.
8. Текст һәм уның төзөлөшөн өйрәнеү.

Тема 8. ТЕЛ ДӘРЕСТӨРЕНДӘ УКЫУСЫЛАРЗЫҢ ҺӨЙЛӘУ ҺӘМ ЯЗЫУ ТЕЛМӘРЕН ҮСТЕРЕУ (ИНША)

1. Телмәр үстөрөүзә һүзлек эше.
2. Бәйләнешле телмәр үстөрөү методикаһы.
3. Инша яззырыу методикаһы. Инша языу этаптары.
4. Картина буйынса эш ойоштороу методикаһы.

Тема 9. ЯЗЫУ ТЕЛМӘРЕН ҮСТЕРЕУ (ИЗЛОЖЕНИЕ)

1. Изложение яззырыу методикаһы. Изложение тексы өстөндә эш алымдарға өйрәтеу методикаһы.
2. Язма эштәрзе тикшерөү, баһалау һәм анализлау

Тема 10. ГРАМОТАЛЫЛЫКТЫ ҮСТЕРЕУ ӨСТӨНДӘ ЭШ.

1. Орфографияға өйрәтеу методикаһы.
 - Орфографик хаталарзың төрзәре.
 - Орфографияға өйрәтеу алымдары.
2. Стилистикаға өйрәтеу методикаһы.
 - Стилистик күнегеүзәрзең төрзәре һәм уларзы үткәрөү алымдары.
 - Стилистик эш алымдары.
3. Пунктуацияға өйрәтеу методикаһы.

Тема 11. ДИКТАНТ ТӨРЗӨРЕ. ДИКТАНТ ЯЗЫРЫУ МЕТОДИКАҢЫ

1. Өйрәтеу диктанттары. Һүзлек диктантын яззырыу методикаһы.
2. Искәртмәле диктант яззырыу методикаһы.
3. Аңлатмалы диктант яззырыу методикаһы.
4. Яттан яззырыу методикаһы.
5. Ирекле диктант яззырыу методикаһы.
6. Ижади диктант яззырыу методикаһы.

Тема 12. ДИКТАНТ ЯЗЫРЫУ МЕТОДИКАҢЫ

1. Катнаш диктант яззырыу методикаһы.
2. Контроль диктант яззырыу методикаһы.
3. Хаталар өстөндә эш.

Тема 13. БЕЛЕМ БИРЕҮЗӘ ЯҢЫ УКЫУ-УКЫТЫУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН КУЛЛАНЫУ

1. Укыу-укытыу технологиялары.
2. Үстөрөүле укытыу технологиялары.
3. Белем бирөүзә компьютер технологияһы.

Тема 14. ТЕЛ БУЙЫНСА КЛАСТАН ТЫШ ЭШТӘРЗЕ ОЙОШТОРОУ

1. Кластан тыш эштәрзең язма формалары.
2. Кластан тыш эштәр үткәрөү методикаһы.

Үз аллы үтәү өсөн эштәр

- «Башкорт телен укытыу методикаһы» буйынса әзәбиәт менән танышырға, конспектларға, библиография төзөргә.
- Түбәндәге темаларҙы ентәкле өйрәнергә:
 1. Укытыу предметы буларак башкорт теле, уның бурыстары һәм йөкмәткәһе, әһәмиәте.
 2. Фән буларак башкорт телен укытыу методикаһы, уның бурыстары, предметы.
 3. Башкорт теле методикаһының үсешен, уның тарихын белеүҙә методик мирастың әһәмиәте (М.Бикчурин, М.Акмұлла, М.Кыуатов, М.Кулаев, К.Әхмәр, Ж.Кейекбаев һ.б.) (доклад).
 4. Башкорт теле методикаһының лингвистик нигеҙҙәре.
 5. Методиканың педагогик һәм психологик нигеҙҙәре.
 6. Әсә телен укытыуҙа дидактик һәм методик принциптар.

Тема 2. БАШКОРТ ТЕЛЕНЕҢ МӘКТӘП КУРСЫ. УНЫҢ КҮЛӘМЕ ҺӘМ ЙӨКМӘТКЕҢ

ДӘРЕСКӘ ӘЗЕРЛӘНЕҮ ҺӘМ УНЫ ПЛАНЛАШТЫРЫҮ

СР № 2 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

- Тел методикаһының башка фәндәр менән бәйләнешен сағылдырған схема төзөргә.
- V-X кластар өсөн башкорт әзәбиәтенән программаларҙы өйрәнергә.
- V-X кластар өсөн әзәбиәт дәреслектәренең йөкмәткәһе һәм төзөлөшө менән танышырға.
- Программа һәм дәреслектәрҙең куйылған талаптарға яуап биреү-бирмәүе тураһында сығыш әҙерләргә.
- Бирелгән класка тел буйынса календарь-тематик план төзөргә.

Тема 3. БАШКОРТ ТЕЛЕ ДӘРЕСТӘРЕН ОЙОШТОРОҮ. ДӘРЕС ТИПТАРЫ

Традицион булмаған дәресләргә төрҙәре, төзөлөшө. Уларҙы ойоштороу

СР № 3 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

1. Тел дәресләрен үткәреүҙең төрлө формалары тураһында сығыш (доклад) әҙерләргә.
2. “Башкортостан укытыусыһы” журналынан төрлө формала үткәрелгән дәрес өлгөләрен табырға, күсермәләрен алырға һәм папкаға (портфолиоға) тулларға.

Башкорт теле дәресләрендә күргәзмә материалдар һәм техник саралар кулланыу

СР № 4 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

1. Күргәзмә әсбаптар һәм уларҙың функциялары тураһында һөйләргә:
 - график (таблицаһар, схемалар);
 - сәнғәт әсәрҙәре (төрлө рәсемдәр, картинаһар, открьткаһар);
 - символик (тарих, география картаһары);
 - натураль һәм күләмле күргәзмәләлектәр (әйберҙәрҙең үзәрән күрһәтеү).
2. Күргәзмә материалдар өҙәрләү (портфолио- методик кумта).
2. Башкорт теле дәресләрендә техник саралар кулланыу методикаһын практик күрһәтергә әҙерләнергә, слайдтар (презентация) эшләргә.

Тема 4. ФОНЕТИКА УКИТЫУ МЕТОДИКАҢЫ

СР № 5 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

- V-X сыныфтар өсөн башкорт теле дәреслектәре менән танышырға.

- Дәреслектәргә фонетика бүлеген өйрәнүгә кагылышлы материалдар, күнегүзәр менән танышырға.
- Мәктәп программаларында фонетиканы өйрәнүгә ниндәй урын бүленеүен асыктарға.
- Фонетиканы өйрәтүгә дәрес фрагменттары әзерләргә.

Тема 5. V-VIII КЛАСТАРЗА МОРФОЛОГИЯ УКЫТЫУ МЕТОДИКАНЫ

СР № 6 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

- V-X синыфтар өсөн һүз төркөмдәре буйынса блок-схемалар төзөргә.
- Һүз төркөмдәрен өйрәтүгә дәрес-конспект төзөргә.

Тема 6. ЛЕКСИКА УКЫТЫУ МЕТОДИКАНЫ

СР № 7 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

- Дәреслектәргә лексика бүлеген өйрәнүгә кагылышлы материалдар, күнегүзәр менән танышырға.
- Мәктәп программаларында лексиканы өйрәнүгә ниндәй урын бүленеүен асыктарға.
- Лексиканы өйрәтүгә дәрес фрагменттары әзерләргә.

Тема 7. ТЕЛ САРАЛАРЫН СИНТАКСИК НИГЕЗЗӘ ӨЙРӘНҮ

Һүзбәйләнештәргә һәм һөйләмдәргә өйрәнү

СР № 8 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

- Һүзбәйләнештәргә өйрәнү буйынса схемалар, күнегүзәр төзөргә.

Ябай һөйләмдәргә өйрәнү

СР № 9 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

- V-XI кластарза синтаксисты өйрәтүгә (Ябай һөйләм буйынса) дәрес план-конспекты төзөргә.

Кушма һөйләмдәргә өйрәнү

СР № 10 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

- Кушма һөйләм буйынса дәрес конспекттары төзөргә һәм уларзан фрагменттар күрһәтергә әзерләнергә.

Бәйләнешле телмәр үстөрүзә текст, уның әһәмиәте

СР № 11 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

- Бәйләнешле телмәр үстөрүзә текстның әһәмиәтен билдәләргә һәм доклад әзерләргә:
 1. Бәйләнешле телмәр үстөрүзә дидактик материал буларак текст, уның төзөлөшө, структураһы .
 2. Бәйләнешле текст өстөндә эштең йөкмәткеһе:
 - - текстның темаһы;
 - - катмарлы синтаксик бөтөнлөктәргә өйрәнү;
 - - текстағы һөйләмдәргә үз-ара бәйләнү ысулдарын өйрәнү;
 - - текстағы һөйләмдәргә үз-ара бәйләүсә сараларзы өйрәнү.
 3. Бәйләнешле текст өстөндә эштең этаптары.

Тема 8. ТЕЛ ДӘРЕСТӘРЕНДӘ УКЫУСЫЛАРЗЫҢ ҺӨЙЛӘУ ҺӘМ ЯЗЫУ ТЕЛМӘРЕН ҮСТЕРЕУ

Тел дәрестәрендә укыусыны һәр яктан үстөрәү үзенсәлектәре СР № 12 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

- Тел дәрестәрендә укыусыны һәр яктан үстөрәү үзенсәлектәрен тәрәнерәк өйрәнергә һәм түбәндәге темалар буйынса сығыштар (доклад) әзерләргә.

1. Башкорт телле дәрестәрендә баланың милли аңын тәрбиәләү һәм үстөрәү алымдары.

2. Тел дәрестәредә укыусыларзы рухи яктан үстөрәү.

3. Һөйләү телмәрен үстөрәүзә үстөрәүле анализ һәм синтез.

4. Күркәм (художестволы) фекерләүләү һәләтен үстөрәү

5. Укыусыларзың языу телмәрен үстөрәү.

- Һүзлек эшен үткәрәү буйынса сығыш һәм күргәзмәлек әзерләргә.

Телмәр үстөрәүзә изложениелар СР № 13 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

- Изложениелар йыйынтыгынан текст һайларға, аудиторияла изложение яззырыу буйынса фрагмент күрһәтергә әзерләнергә.

Укыусыларзың язма телмәрен үстөрәүзә картина өстөндә эш СР № 14 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

- Картина буйынса эш ойштороуға арналған фрагмент күрһәтергә әзерләнергә.

Укыусыларзың язма телмәрен үстөрәүзә иншаның әһмиәте СР № 15 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

- Инша яззырыу һәм анализлау дәресенә план-конспект төзөргә. Унан фрагмент күрһәтергә әзерләнергә.

Тема 9. ГРАМОТАЛЫЛЫКТЫ ҮСТЕРЕУ ӨСТӨНДӘ ЭШ

СР № 16 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

- Орфографик грамоталылыкты үстөрәүгә эш төрзөре әзерләргә.

- Стилистик күнегеүзәргә миһалдар әзерләргә.

- Тел дәрестәрендә пунктуация өстөндә эш алымдарын тәрәнерәк өйрәнергә, күнегеүзәр тупларға.

Тема 10. ДИКТАНТ ТӨРЗӨРЕ. ДИКТАНТ ЯЗЗЫРЫУ МЕТОДИКАҢЫ

Өйрәтеү диктанттарын үткәрәү методикаһы

СР № 17 ♦ Үз аллы үтәү өсөн эштәр

- Диктанттың һәр төрөн ойштороу планын төзөргә һәм фрагмент күрһәтергә әзерләнергә.

"Диктанттар йыйынтығы"нан өйрәтеү диктантының бер төрө өсөн текст һайлағыз, тасуири укырға өйрәнегез һәм аудиторияла иптәштәрегезгә яззырып, баһаларға әзерләнегез:

- Өйрәтеү диктанттары. Һүзлек диктантын яззырыу методикаһы.

- Искәртмәле диктант яззыруу методикаһы.
- Аңлатмалы диктант яззыруу методикаһы.
- Яттан яззыруу методикаһы.
- Ирекле диктант яззыруу методикаһы.
- Ижади диктант яззыруу методикаһы.

**Контроль диктант үткәреү методикаһы,
хаталар өстөндә эш ойштороу
СР № 18♦Үз аллы үтәү өсөн эштәр**

- Язма эштәрҙе тикшерерү, баһалау һәм анализлау юлдарын күрһәтергә.
- "Диктанттар йыйынтығы"нан контроль диктант өсөн текст һайлағыз, тасуири уқырға өйрәнгөз һәм аудиторияла иптәштәрегөзгә яззырып, баһаларға әзерләнөгөз.

**Тема 11. БЕЛЕМ БИРЕҮЗӘ ЯҢЫ УКЫУ-УКЫТЫУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН
КУЛЛАНЫУ**

СР № 19♦Үз аллы үтәү өсөн эштәр

1. Тел дәрестәрөндә яңы технологиялар, методтар һәм алымдар кулланыу буйынса әзәбиәт өйрәнергә, **реферат, презентация** әзерләргә.
2. Интернет сөлтәрөнән, “Башкортостан укытыусыһы” һәм башка журналдарзан темаға ярашлы материал тупларға.
3. Яңы технологияның бер төрө буйынса сығыш яһарға әзерләнөргә. Бер дәрөскә уға ярашлы план-конспекттөзөргә. фрагмент күрһәтергә әзерләнөргә.
4. Әзерләгән дәрөстән фрагмент күрһәтергә әзерләнөргә.

Тема 12. ТЕЛ БУЙЫНСА КЛАСТАН ТЫШ ЭШТӘРЗӘ ОЙОШТОРОУ

СР № 20♦Үз аллы үтәү өсөн эштәр

1. Тел буйынса кластан тыш сара әзерләргә.
2. Кластан тыш саранан фрагмент күрһәтергә әзерләнөргә.

Критерии оцениваниязаданий СР:

Для ЗФО:

«отлично» - студент ответственно относится к выполнению домашних заданий и заданий для СР, постоянно работает над самообразованием и саморазвитием; показывает полные и глубокие знания программного материала, логично и аргументировано отвечает на поставленный вопрос; правильно и в срок выполняет домашние задания и задания для самостоятельной работы;

«хорошо»- студент ответственно относится к выполнению домашних заданий и заданий для СР, но иногда допускает незначительные ошибки; работает над самообразованием и саморазвитием; студент показывает глубокие знания программного материала, однако при ответе допускает несущественные погрешности; в срок выполняет домашние задания и задания для самостоятельной работы;

«удовлетворительно»- студент не всегда выполняет домашние задания и задания для СР, недостаточно работает над самообразованием и саморазвитием; студент показывает достаточные, но не глубокие знания программного материала, отсутствует должная связь между анализом, аргументацией и выводами; домашние задания и задания для самостоятельной работыне выполняетв срок;

«не удовлетворительно» - студент не выполняет домашние задания и задания для СР, не работает над самообразованием и саморазвитием; студент показывает

недостаточные знания программного материала, не может решать поставленные задачи; не выполняет или не правильно выполняет домашние задания и задания для самостоятельной работы.

ЗАДАНИЯ ДЛЯ ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЙ

На практических занятиях проводятся следующие виды работ: устный опрос, ролевая игра, проблемное обсуждение, показ фрагментов уроков, их анализ, выступления, сообщения и т.д.

Устный опрос. Проводится в начале каждого практического занятия в целях закрепления пройденного материала. Каждый студент отвечает на теоретические вопросы устно. При опросе пользоваться конспектами лекций и учебниками не разрешено. Длительность проведения устного опроса – 10-15 мин.

Достоинства: позволяет оценить знания и кругозор студента, умение логически построить ответ, владение монологической речью и иные коммуникативные навыки, обладает большими возможностями воспитательного воздействия преподавателя.

Ролевая игра.

Цель игры – дать рекомендации по совершенствованию речи студента.

Проблемное обсуждение – способствует формированию умения выразить свои мысли, отстаивать свою точку зрения, аргументировать возражения.

ПРАКТИК ДӘРЕСТӘРЗЕҢ ТЕМАТИКАҢЫ

ПЗ № 1. БАШКОРТ ТЕЛЕН УКЫТЫУ МЕТОДИКАҢЫНЫҢ ДӨЙӨМ МӘСЬӘЛӘЛӘРЕ

1. Укытыу предметы буларак башкорт теле, уның бурыстары һәм йөкмәткеһе, әһәмиәте.
2. Фән буларак башкорт телен укытыу методикаһы, уның бурыстары, предметы.
3. Башкорт теле методикаһының үсешен, уның тарихын белеүзә методик мирастың әһәмиәте (М.Бикчурин, М.Акмұлла, М.Кыуатов, М.Кулаев, К.Әхмәр, Ж.Кейекбаев һ.б.) (доклад).
4. Башкорт теле методикаһының лингвистик нигеҙҙәре.
5. Методиканың педагогик һәм психологик нигеҙҙәре.
6. Әсә телен укытыуҙа дидактик һәм методик принциптар.

ПЗ № 2. ДӘРЕСКӘ ӘЗЕРЛӘНЕҮ ҺӘМ УНЫ ПЛАНЛАШТЫРЫУ

1. Башкорт теле дәрестәренә әзерләнеүзә тематик план, уның әһәмиәте.
2. Укытыуының көндәлек дәрес планы. Уның төзөлөшө.
3. Язма эштәрҙе системалы планлаштырыу.
4. V-X кластар өсөн башкорт әҙәбиәтенән программалардың йөкмәткеһе һәм төзөлөшө.
5. V-X кластар өсөн әҙәбиәт дәреслектәренә йөкмәткеһе һәм төзөлөшө.
6. Башкорт теле дәреслектәренә анализ (V-XI кластар)
 - Дәреслектәрҙе кулланыу методикаһы. Дәреслектәргә куйылған талаптар.
 - Дәреслектәге таблицалар, схемалар, картина-репродукциялар нисәү, авторҙары кем?
 - Нисә терәк конспект бар?
 - Нисә чайнворд, кроссворд?
 - Портреттар ниндәй максат менән бирелгән?
 - Дәреслектәрҙә нисәшәр бәйләнешлө текст бирелгән?
7. Программа һәм дәреслектәрҙең куйылған талаптарға яуап биреү-бирмәүе тураһында сығыш.
8. Үз аллы үтәргә бирелгән эштәрҙе яклау.
9. Тел методикаһының башка фәндәр менән бәйләнешен сағылдырған схема төҙөү.
10. Бирелгән класка тел буйынса календар-тематик план төҙөү.

БАШКОРТ ТЕЛЕ ДӘРЕСТӘРЕН ОЙОШТОРОУ. ДӘРЕС ТИПТАРЫ

ПЗ № 3. Традицион булмаған дәрестәрҙең төрҙәре, төҙөлөшө. Уларҙы ойоштороу

1. Үз аллы үтәргә бирелгән этәрҙе тикшерерү.
2. Тел дәрестәрен үткәреүҙең төрлө формалары тураһында сығыш.
3. “Башкортостан уҡытыусыһы” журналдарынан алынған төрлө формала үткәрелгән дәрес өлгөләре менән танышыу һәм анализлау.
4. Дәрес-семинар.
5. Дәрес-зачет.
6. Дәрес-лекция, конференция.
7. Уйын элементтары булған дәрестәр (дәрес-сәйәхәт, дәрес-аукцион һ.б.).

ПЗ № 4. Башкорт теле дәрестәрендә күргәзмә материалдар һәм техник саралар кулланыу

1. Күргәзмә әсбаптар һәм уларҙың функциялары.
— график (таблицаһар, схемалар);
сәнғәт әсәрҙәре (төрлө рәсемдәр, картиналар, открыткаһар);
— символик (тарих, география картаһары);
— натураль һәм күләмлә күргәзмәләлектәр (әйберҙәрҙең үзәрән күрһәтеү).
2. Башкорт теле дәрестәрендә техник саралар кулланыу. Улар менән эшләү методикаһы.
— кино,
— телевидение,
— кодоскоп,
— диафильм,
— фонохрестоматия.

ПЗ № 5. ФОНЕТИКА УҚЫТЫУ МЕТОДИКАҢЫ

1. V-X сыныфтар өсөн башкорт теле дәреслектәрендә фонетика бүлеген өйрәнеүгә ҡағылышлы материалдар, күнегеүҙәр менән танышыу.
2. Мәктәп программаларында фонетиканы өйрәнеүгә ниндәй урын бүленеүен асыҡлау.
3. Фонетиканы өйрәтеүгә дәрес фрагменттары әзерләү һәм күрһәтеү.

ПЗ № 6. V-VIII КЛАСТАРҘА МОРФОЛОГИЯ УҚЫТЫУ МЕТОДИКАҢЫ

1. Мәктәптә морфологияға өйрәтеү алымдары.
2. V-X сыныфтар өсөн һүз төркөмдәре буйынса блок-схемалар төҙөү.
3. һүз төркөмдәрен өйрәтеүгә дәрес-конспекттары төҙөү. Уларҙан фрагменттар күрһәтеү.

ПЗ № 7. ЛЕКСИКА УҚЫТЫУ МЕТОДИКАҢЫ

1. Башкорт теле лексикаһының мәктәп курсы күләме һәм йөкмәткеһе.
2. Лексик күнегеүҙәр һәм уларҙың төрҙәре.
3. һүзҙәргә лексик анализ үткәреү юлдары.
4. Дәреслектәрҙә лексика бүлеген өйрәнеүгә ҡағылышлы материалдар, күнегеүҙәр менән танышырға.
5. Мәктәп программаларында лексиканы өйрәнеүгә ниндәй урын бүленеүен

асыктларға.

6. Лексиканы өйрәтеүгә дәрес фрагменттары күрһәтеү.

ТЕЛ САРАЛАРЫН СИНТАКСИК НИГЕЗЗӘ ӨЙРӘНЕҮ

ПЗ № 8. Һүзбәйләнештәрзе һәм һөйләмдәрзе өйрәнеү

1. Һүзбәйләнештәрзең төрзәрен өйрәнеү.
2. Һүзбәйләнештәрзең төрзәрен ацырыуға схемалар, күнегеүзәр төзөү.

ПЗ № 9. Ябай һөйләмдәрзе өйрәнеү

3. Һөйләмдең баш һәм эйәрсән киҫәктәрен өйрәнеү.
4. Ике һәм бер составлы, тулы һәм кәм һөйләмдәрзе өйрәү.
5. Тиң киҫәкле һөйләмдәрзе өйрәнеү.
6. Һөйләм киҫәктәре менән грамматик бәйләнеше булмаған эйәрсән киҫәктәрен өйрәнеү.
7. Һөйләмдең айырымланған эйәрсән киҫәктәрен өйрәнеү. Бирелгән тема буйынса дәрес план-конспекты төзөргә.

ПЗ № 10. Кушма һөйләмдәрзе өйрәнеү

8. Бирелгән тема буйынса дәрес план-конспекты төзөргә.
9. V-XI кластарза синтаксисты өйрәтеүгә дәрес конспекттары төзөргә һәм уларзан фрагменттар күрһәтергә әзерләнергә.

ПЗ № 11. Бәйләнешле телмәр үстәреүзә текст, уның әһәмиәте

1. Бәйләнешле телмәр үстәреүзә дидактик материал буларак текст, уның төзөлөшө, структураһы.
2. Бәйләнешле текст өстөндә эштең йөкмәткеһе:
 - текстың темаһы;
 - катмарлы синтаксик бөтөнлөктәрзе өйрәнеү;
 - текстағы һөйләмдәрзе үз-ара бәйләнәү ысулдарын өйрәнеү;
 - текстағы һөйләмдәрзе үз-ара бәйләүсә сараларзы өйрәнеү.
3. Бәйләнешле текст өстөндә эштең этаптары.

ТЕЛ ДӘРЕСТӘРЕНДӘ УКЫУСЫЛАРЗЫҢ ҺӨЙЛӘҮ ҺӘМ ЯЗЫУ ТЕЛМӘРЕН ҮСТӘРЕҮ

ПЗ № 12. Тел дәрестәрендә укыусыны һәр яктан үстәреү үзенсәлектәре

- Башкорт телле дәрестәрендә баланың милли аңын тәрбиәләү һәм үстәреү алымдары.
- Тел дәрестәредә укыусыларзы рухи яктан үстәреү.
- Һөйләү телмәрен үстәреүзә үстәреүле анализ һәм синтез.
- Күркәм (художестволы) фекерләүләү һәләтен үстәреү
- Укыусыларзың языу телмәрен үстәреү.
- Һүзлек эшен ойштороу буйынса сығыш (күргәзмәләлек әзерләргә).

ПЗ № 13. Телмәр үстәреүзә изложениелар

1. Изложениеларзың белем, тәрбиә биреү йәһәтенән әһәмиәте.
2. Изложение төрзәре.

тәрбиәүи

3. Изложение яззырыу өсөн тәкдим ителгән темалар. Текст һайлау.

4. Изложение үткәреү тәртибе, уларзы балалау. Өстәлмә эш: Изложениелар йыйынтыгынан текст һайларға һәм аудиторияла яззырырға, баһаларға.

ПЗ № 14. Укыусыларзың язма телмәрең үстәреүзә картина өстөндә эш

1. Язма телмәргә өйрәтеүзәң дәйөм нигеззәре.

2. Язма телмәрең психологик асылы.

3. Язма телмәрең үстәреү принциптары.

4. Картина буйынса эш ойштороуға арналған фрагмент күрһәтергә әзерләнергә.

ПЗ № 15. Укыусыларзың язма телмәрең үстәреүзә иншаның әһәмиәте

1. Иншаның беләмбиреү, тәрбиәүи, коммуникатив әһәмиәте.

2. Инша язырға өйрәтеү этаптары:

- инша темаһы, планы өстөндә эш;

- иншаны камиллаштырыу.

3. Иншаларзың төрзәре.

4. Иншаларзы баһалау.

5. Инша яззырыу һәм анализлау дәресенә план-конспект төзөргә. Унан фрагмент күрһәтергә әзерләнергә.

ПЗ № 16. ГРАМОТАЛЫЛЫКТЫ ҮСТЕРЕҮ ӨСТӨНДӘ ЭШ

1. Орфографик хаталарзың төрзәре.

2. Орфографияға өйрәтеү алымдары.

3. Орфографик грамоталылыкты үстәреүгә эш төрзәре

4. Стилистик эш алымдары.

5. Стилистик күнегеүзәрең төрзәре һәм уларзы үткәреү алымдары. Стилистик күнегеүзәргә миҫалдар.

6. Тел дәресләрендә пунктуация өстөндә эш алымдары. Пунктуацион хаталар.

ДИКТАНТ ТӨРЗӘРЕ. ДИКТАНТ ЯЗЗЫРЫУ МЕТОДИКАҢЫ

ПЗ № 17. Өйрәтеү диктанттарын үткәреү методикаһы

1. Диктанттарзың беләм, тәрбиә биреү йәһәтенән әһәмиәте.

Укыусыларзың йәш үзәнсәлегенән сығып текст һайлау.

2. Диктант төрзәре.

• Өйрәтеү диктанттары. Һүзлек диктантын яззырыу методикаһы.

• Иҫкәртмәле диктант яззырыу методикаһы.

• Аңлатмалы диктант яззырыу методикаһы.

• Яттан яззырыу методикаһы.

• Ирекле диктант яззырыу методикаһы.

• Ижади диктант яззырыу методикаһы.

ПЗ № 18. Контроль диктант үткәреү методикаһы, хаталар өстөндә эш ойштороу

1. Катнаш диктант яззырыу методикаһы.

2.Контроль диктант яззырыу методикаһы.

3. Диктантты яззырыу һәм уны тикшереп, баһа куйыу.

Практик эш:

"Диктанттар йыйынтығы"нан текст һайлағыз, тасуири укырға өйрәнгөз һәм аудиторияла иптәштәрегөзгә яззырып, баһалағыз.

ПЗ № 19. БЕЛЕМ БИРЕҮЗӘ ЯҢЫ УКУ-УКУТЫУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН КУЛЛАНЫУ

1. Тел дәрестәрендә яңы технологиялар, методтар һәм алымдар кулланыу. (үстәрәүле укуыту технологиялары, компьютер технологияһы һ.б.)

2. Интернет селтәрәнән, “Башкортостан укуытусыһы” һәм башка журналдарҙан тулланған материал буйынса докладтар.

3. Яңы технологияның бер төрө буйынса бер дәрескә план-конспект төзөү, унан фрагмент күрһәтеү.

ПЗ № 20. ТЕЛ БУЙЫНСА КЛАСТАН ТЫШ ЭШТӘРЗЕ ОЙОШТОРУУ

1. Кластан тыш эштәрзең беләм, тәрбиә биреп бурыстары.

2. Үз аллы үтәргә бирелгән эштәрзе тикшереп (кластан тыш сараның план-конспекты).

3. Тел буйынса кластан тыш эштәрзе ойоштору формалары.

4. Тел буйынса кластан тыш саранан фрагмент күрһәтеү һәм анализлау.

Критерии оценивания практических занятий:

Для ЗФО:

«отлично» - студент показывает полные и глубокие знания программного материала, логично и аргументировано отвечает на поставленный вопрос; правильно и быстро выполняет задания практической работы, активно участвует на занятиях; отлично показал фрагмент урока и фрагмент внеклассного занятия;

«хорошо»- студент показывает глубокие знания программного материала, однако при ответе допускает несущественные погрешности, правильно выполняет задания практической работы; достаточно активно участвует на занятиях; хорошо показал фрагмент урока и фрагмент внеклассного занятия;

«удовлетворительно»- студент показывает достаточные, но не глубокие знания программного материала, отсутствует должная связь между анализом, аргументацией и выводами; выполняет задания практической работы, но допускает много ошибок; средне показал фрагмент урока и фрагмент внеклассного занятия;

«не удовлетворительно» - студент показывает недостаточные знания программного материала, не может решать поставленные задачи; не правильно выполняет задания практической работы, плохо показал фрагмент урока и фрагмент внеклассного занятия.

ӘЗӘБИ ТЕКСТЫ ЛИНГВИСТИК АНАЛИЗЛАУ ПЛАНЫ

1. Тексты укып сығығыз. Тексты укығанда мөһим һүзәрзең, һүзбәйләнештәрзең астына һызығыз.

2. Автор тураһында белешмә бирегөз (кыскаса тормош юлы һәм ижады).

3. Тексттың функциональ стилин билдәләгез (художестволы, публицистик, ғилми (фәнни), фәнни-популяр).
4. Тексттың телмәр тибын асыклағыз (тасуирлау, хикәйәләү, фекер йөрөтөү, катнаш).
5. Жанрын билдәләгез (хикәйә, повесть, роман, художестволы әсәрҙең өзөгө, очерк, легенда һ.б.)
6. Тексттың темаһын билдәләгез.
7. Тексттың исеме булмаһа, исем бирегез. Исемдең мәғәнәһе тураһында уйланығыз. Ни өсөн автор ундай исем биргән?
8. Текстты мәғәнәүи өлөштәргә бүлегез, планын язығыз.
9. Тексттың өлөштәре үз-ара нисек бәйләнгән? Лексик, синтаксик бәйләнешкә иғтибар итегез.
10. Тексттың башы һәм аҙағы араһындағы бәйләнеште күзәтегез.
11. Тексттың лексикаһы өстөндә эш:
 - текста таныш булмаған һәм аңлашылмаған һүзҙәрҙе табығыз, уларҙың мәғәнәләрен һүзлек ярҙамында аңлатығыз, һүзҙәрҙең дәрәжә язылышына иғтибар итегез;
 - тексттың һәр өлөшөндә асҡыс һүзҙәрҙе табығыз;
 - лексик, контекстуаль синонимдарҙы, антонимдарҙы табығыз, уларҙың текстты ойштороуҙағы ролен әйтегез;
 - перифраздарҙы табығыз, улар ниндәй маҡсат менән кулланылғанлығын аңлатығыз;
 - күп мәғәнәле, күсмә мәғәнәле һүзҙәрҙе табығыз;
 - архаизм, тарихи һүзҙәрҙе, терминдарҙы табығыз, уларҙың текста ролен асыклағыз;
 - һүрәтләү сараларын анализлағыз (эпитет, метафора, сағыштырыу, гипербола һ.б.), текста ролен билдәләгез.
12. Тексттың фонетикаһы өстөндә эш. Тартынҡы өндәрҙең кабатланыуы (аллитерация), һузынҡы өндәрҙең кабатланыуы (ассонанс). Текстты ойштороуҙағы ролен асыклағыз,
13. Әҙәби тексттың морфологияһы өстөндә эш: кылым - эш-хәрәкәттә, динамиканы күрһәтөсә сара. Исем, сифат предметтарҙы һәм пейзажды тасуирлау өсөн кулланыла.
14. Тексттың синтаксисы һәм пунктуацияһы өстөндә эш: һөйләмдәрҙең һаны, уларҙың төрҙәре, инверсия, тыныш билдәләрен роле. Диалог, тура телмәрҙең функцияһы.
15. Тексттың идеяһын асыклағыз.
16. Әҙәби текст тураһында үз фекерегеҙҙе әйтегез.
17. Икенсе текст менән сағыштырығыз.

Шиғыр тексттың лингвистик анализлау планы

1. Шиғырҙы тасуир итеп укып сығығыз.
2. Шиғырҙың синтаксик төҙөлөшөн анализлағыз:
 - нисә һөйләм, төрҙәре;
 - микротемаларын билдәләгез, уларҙың үз-ара мөнәсәбәтен асыклағыз.
3. Шиғырҙа строфаларҙың һәм юлдарҙың һанын билдәләгез.
4. Пунктуацион үзенсәлектәрен күзәтегез, ролен асыклағыз (күп нөктәнең, һызықтың, һорауҙың, өндәүҙең һ.б. кулланылышы).
5. Лексик кабылауарҙы анализлағыз (синтаксик параллелизм, лексик һәм тамырҙаш һүзҙәрҙең кабатланыуы, эпитет, анафора күренеше).
6. Рифмалашып килгән һүзҙәрҙе табығыз. Уларҙың төрөн, ролен билдәләгез.
7. Шиғырҙың лексик, үзенсәлектәрен тикшерегез.
8. Шиғырҙың морфологик үзенсәлектәрен асыклағыз.
9. Шиғырҙа һөйләмдәрҙе үз-ара бәйләүсә сараларҙы һәм ысулдарҙы күрһәтегез.
10. Шиғыр тексттың башын һәм аҙағын сағыштырығыз, Уның тураһында үз фекерегеҙҙе әйтегез.

Драма әсәрен лингвистик анализлау планы

1. Драма әсәрен дәрәс интонация менән укығыз (персонаждардың характерына карап, дәрәс тон, пауза һаклау, вакиғалар үсешенә карап, билдәле бер темп һайлау).
2. Драма әсәре касан язылған, унда һүрәтләнған осор тураһында кыскаса мәғлүмәт бирегез (вакиға кайза, касан бара).
3. Төп тема һәм идеяһын асыклағыз, төп конфликтты, автордың әйтергә теләған фекерзәрен асыклағыз.
4. Герой-персонаждардың роле: геройзар кем менән ни өсөн, нисек, касан һәм кайза көрәш алып бара? үз-ара мөнәсәбәте, кем еңелә, автор кемдәрзе яклай, фашлай? һ.б.
5. Драма әсәрендә диалог һәм монологтың ролен билдәләгез. Ниндәй төрзәре күзәтелә. Диалогта репликалардың үз-ара бәйләнеше: мәғәнәүи, тематик, синоним, антоним һәм грамматик (алмаш, реплика башындағы теркәүес, лексик кабатлаузар). Кабатлаузар мотив тыузыра (куркыу, хәрәкәт, һуғыш һ.б.).
6. Ремаркалардың үзенсәлектәрен, төрзәрен билдәләгез. Ремарка экспрессив түгел, унда образлы саралар булмай. Улар өстәлмә функция үтәйзәр. Ремарка булып бер төрлө, капма-каршы мәғәнәне белдерәүсе һүз зә килә ала. Ремарканың типтары: йыһазды күрһәтеүсе (ике эскәмйә, ағас), геройзардың телмәр үзенсәлектәрен, хәрәкәттәрен, кәйефен асыклаусы (йылмая, ике кулын алға һуза, косаклашалар һ.б.), паузаны күрһәтеүсе ремаркалар (тынлык), күренештәрзең алмашыныуын (кулына ағас тотоп, бабай керә), геройзардың мимикаһын, кул хәрәкәтен белдерәүсе ремаркалар (ергә күрһәтә).
7. Тура телмәрзең булыу-булмауын асыклағыз.
8. Йәнле һөйләү, мәкәл-әйтем, йырзардың кулланышын билдәләгез.
9. Драма әсәрзәренәң лексик, морфологик, үзенсәлектәрен анализлағыз.
10. Синтаксик төзөлөшөн тикшерегез.
11. Драма әсәрзәрендә һүрәтләү сараларының кулланылышы һәм улардың ролен билдәләгез.

ЛИНГВИСТИК АНАЛИЗ ӨЛГӨЛӘРЕ

Ж.Кейекбаевтың «Туғандар һәм таныштар» романынан алынған өзөккә лингвистик анализ

Ташбаткан халкы урмандың кәзерең белә хәзер, сөнки улар урман кәсебе менән көн күрәләр: йәй көнө, йүкә ағасы ашкаяк сакта, улар бөтә ауыл менән һалабаи төшөрәләр, тау араларында баз казып, кайын дегете үртәйзәр; катын-кыз, хатта аяктан баскан бала-сағага тиклем, имән, тал кайырып һуыйрға йөрөйзәр. Көз ауыл халкы һалабаи һызыра; ә кыи улар тугын сабалар, бүрәнә кырқалар, сана яһайзар, аркан, дилбегә ишәләр, күнәк, көргә, янтау, көрәк кеүек донъя кәрәктәре яһайзар; яз көнө инде кыугыңга йөрөйзәр, бүрәнә һайлайзар.

Ялан яғындагы ауылдар, хатта Изел аръяктары, ер аягы — ер башы ерзән ат һалдырып, йыи кына Ташбатканга ағас тауарзар алырга киләләр һәм, игенгә йә онга алмаштырып алып, тәгәрмәс тугыны, аркан, дегет, йүкә, курыз кеүек донъя кәрәктәре тейәп кайтып китәләр. Кайһы сакта улар әйберзе аксага ла алалар. Ташбаткандар ағас тауар менән ялан яғындагы базарзарга үззәре лә йөрөйзәр. Хатта улар тәгәрмәс тугыны, һалабаи, дегет кеүек үтемле әйберзәр тейәп калага баралар.

1. Ж. Кейекбаев (1911 — 1968) Башкортостандың Ғафури районы Каран-йылға ауылында 1911 йылдың 25 октябрәндә тыуа. Ул фольклорсы, йырсы, языусы, тәржемәсе, этнограф, укытыусы, ғалим. Ленин ордены һәм «Почет билдәһе» ордены менән наградланған. Башкортостандың атказанған фән эшмәкәре тигән почетлы исем бирелгән.

2. Өсәр художестволы стилдә язылған.
3. Тексттың телмәр тибы — катнаш. Сөнки романда хикәйәләү зә, тасуирлау за бар.
4. Тексттың жанры — роман.
5. Текст — автор тарафынан хикәйәләнгән.
6. Тексттың темаһы — урман кәсебе. Был өзөктә Ташбаткан ауылы халкы өсөн урман кәсебе төп йәшәү сығанағы булыуы һүрәтләнгән.
7. Роман «Туғандар һәм таныштар» тип атала. Өсәрзә йәнле һөйләү стиле өстөнлөк итә. Автор ошо ауыл халкының һөйләшенә хас һүзәрзә куллана.
8. План.
 - 1) Урман кәсебе.
 - 2) Урман кәсебенәң файзаһы.
9. Был ике өлөш мәғәнәүи бәйләнештә тора. Тәүге өлөштә урман кәсебенәң төрзәрә һаналһа, икенсе өлөштә ошо кәсептең файзаһын нисек күреүзәрә һүрәтләнгән.
10. Тексттың башы һәм азағы араһындағы бәйләнеш - урман кәсебенәң ошо Ташбаткан ауылы халкы өсөн йәшәү сығанағы булыуы.
11. Тексттағы төп образдар - ауыл халкы.
13. Тексттың лексикаһы: а) таныш булмаған һүзәр:

кәсеп — 1) тормош сығанағы булған шөгөл, эш;

2) файзалы, аксалы өстәлмә шөгөл;

һалабаһи — йүкә ағасының йомшак йүкәһен серетеп һызырыу өсөн һыға батырылған кабығы;

дегет - ғәзәттә кайын тузы, торф йәки таш күмерзән кыуып алынған куйы кара, есле шыйыклық; дегет базы - дегет кайната торған урын;

күнәк - 1) һыу йәки башка нәмә ташый торған кылыслы тәрән калай һауыт, бизрә;

2) ағастан йәки тиренән ыслап эшләнгән һауыт;

көргә - кымыз, бал, буза кеүек эсемлектә табынға ултыртыу өсөн ағастан йәки тиренән яһалған күнәк зурлығындағы һауыт;

кыуғын - ағас ағызыу эше һәм ағызыу өсөн һыуға төшөрөлгән ағас;

туғын - тәғәрмәстең күсәрә менән тырнактарын беркетеп торған түңәрәк үзәк өлөшө;

б) аскыс һүз - кәсеп;

в) кабатлаузар: Ташбаткан, ташбаткандар;

г) ер - күп мәғәнәле һүз;

д) архаизмдар, неологизм, историзмдарзы языусы шул вакытта йәшәгән халык тормошон укыусыларға тулы итеп күрһәтеү өсөн кулланыла.
14. Текстта аллитерация күренеше күзәтелә.
15. Текстта башка һүз төркөмдәрәнә карағанда исемдәр өстөнлөк итә. Алмаш һүз төркөмө текст эсендәге һүзәрзә бер-беренәнә бәйләй, тавтология күренешенән коткара.
16. Бөтәһе — алты һөйләм: бер катнаш кушма һөйләм, бер теркәүесле тезмә кушма һөйләм, дүрт ябай һөйләм, һөйләмдәр тулы, тиң киҫәктәр менән катмарландырылған.
17. Тексттың идеяһы - языусы укыусыны шул замандағы халык кәсебе менән тәрәнерәк таныштыра.
18. Укыусы был өзөктә укығанда бер кәсепкә караған бик күп һүзәр менән таныша. Текст мауықтырғыс, ябай тел менән язылған, еңел укыла.

Шигри текска лингвистик анализ өлгөһө

Мин яңынан түтәл казыйым,
 Тирләп-тирләп алам еңелсә.
 «Ер казыуы — ауыр эш», — тизәр...
 Казый алмау ауыр, минеңсә!
 «Ер казыуы - ауыр эш», - тизәр»...
 Ш. Биккол.

1. Ш. Биккол (1924-1995) - Шәриф Сәғәзәтулла улы Бикколов 1924 йылдың 28 майында Башкортостандың Кырмыскалы районы Карлыман ауылында урта хәлле крәстиән ғаиләһендә тыуған. Ш. Бикколдоң ныклап языша башлауы яу йылдарына тура килә. Шағирзың әсәрҙәрендә тойғо-кисерештәр күп төрлө: ғәзиз илгә оло мөхәббәт, дошманға көйҙөргөс нәфрәт, еңеүҙәр яулай-яулай алға барыу шатлығы; яуаштарыңды юғалтыу кайғыһы һ. б.

3. а) шиғырҙа дүрт һөйләм;

б) уларҙың микротемаһы - ер казыу;

в) һөйләмдәрҙең синтаксик үзенсәлектәре: ике ябай һөйләм, ике тултырыусы һөйләмле әйәртеүле кушма һөйләм.

4. Шиғырҙа дүрт юл, бер строфа. Мәғәнәүи бәйләнеш нығырак, сөнки бер темаға караған һүҙҙәр күп.

5. Шиғырҙың пунктуацион үзенсәлектәре — тырнактар һәм һызык аша тура телмәр бирелә, кеше фекерен еткерәү өсөн кулланыла. Өндәү эмоциональ хис- тойғоно белдерә.

6. Казыйым, казый; казыу — тамырзаш һүҙҙәр кабатлана.

7. Рифмалашкан һүҙҙәр:

а) еңелсә — минеңсә.

б) эмоциональ бизәкле һүҙҙәр, төп башкорт һүҙҙәре.

8. Кылымдар йыш кулланыла, сөнки ер казыу тураһында бара, эш-хәрәкәт башкарыла.

179. Тартынкы өндәр өстөнлөк итә: аллитерация күренеше.

10. Ихлас күңелдән эшләнгән эш ауыр булмай, тигән фекерҙе автор шиғыр башында ла, аҙағында ла күрһәтә.

11. Шиғыр юлдары тәрбиәүи роль уйнай, эшкә, хеҙмәткә һөйөү тәрбиәләй.

ЗАДАНИЯ ДЛЯ ПИСЬМЕННОЙ КОНТРОЛЬНОЙ РАБОТЫ

Достоинства **письменной работы**: возможность поставить всех студентов в одинаковые условия, объективно оценить ответы при отсутствии помощи преподавателя.

I. Филми-методик мәкәләләр конспектлау:

1. *Азнағолов Р.* Тел дәрестәрендә уҡыусыларҙы рухи яктан үстөрөү // Башкортостан уҡытыусыһы. - 1998. - № 8. - 33-36-сы биттәр.

2. *Тикеев Д.С.* Башкорт теленең лингвокультурологик нигеҙҙәре // Башкортостан уҡытыусыһы. - 1999. - № 9. - 42-44-се биттәр.

3. *Ишбулатов Н.Х.* Морфологияны уҡытыуҙың фәнни-методик нигеҙҙәре // Башкортостан уҡытыусыһы. - 2000. - № 10. - Б. 49-51.

4. *Юлмөхәмәтов М. Б.* Туған телде уҡытыуға етди иғтибар // Башкортостан уҡытыусыһы. - 1999. - № 10. - Б. 34-37.

5. *Искужина Ф.* Бәйләнешле телмәр (текст) төзөргә өйрәтеүҙең кайһы бер алымдары // Башкортостан уҡытыусыһы. - 1999. - № 10. - Б. 46-49.

6. *Килсенбаева Р.* "Кылым" темаһын әҙәбиәт менән бәйләп өйрәнеү // Башкортостан уҡытыусыһы. - 1999. - № 2. - Б.38-40.

7. *Япарова З.* Башкорт теле һәм әҙәбиәте кабинетын йыһазландырыуға берҙәм талаптар // Башкортостан уҡытыусыһы. - 2000. - № 8. - Б. 37.

8. *Байсыуакова Ә.* Терәк конспекттар - тел дәрестәрендә // Башкортостан уҡытыусыһы. - 1998. - № 5. - Б. 32-33.

9. *Бәзретдинова Р.* Фразеологик берәмектәрҙе өйрәнеү // Башкортостан уҡытыусыһы. — 2000. - № 9. - Б. 30-32.

10. *Тикеев Д. С.* Өлкән кластарза башкорт теле дәрестәренен үзенсәлектәре // Башкортостан укытыусыһы. - 2002. - №3. - Б. 32-35.

11. *Изелбаева М.* Укыусыларзың һөйләү һәм язма телмәрен үстөрөү хакында // Башкортостан укытыусыһы. - 2002. - №8. - Б. 59-62.

12. 2003-2013 йылдарза сыккан “Башкортостан укытыусыһы” журналдарынан тел өйрәнөүгә кағылышлы мәкәләләрзе табыу һәм конспектлау.

II. "Орфографияға өйрәтеү методикаһы", "Пунктуацияға өйрәтеү методикаһы" темалары буйынса мини-зачет һораузарына язма рәүештә яуап бирөү.

III. Башкорт теле программаһынан тема һайлап алырға һәм план-конспект төзөргә.

IV. Башкорт телен укытыу методикаһы буйынса шәхси картотека төзөргә.

V. Методик кумта туплау (тизәйткестәр, шиғырзар, уймак хикәйәләр, һ.б.).

VI. Предмет буйынса кластан тыш сараның план-конспектын төзөргә.

VII. Предмет буйынса портфолио әзерләү.

Критерии оценивания письменной контрольной работы:

Для ЗФО:

- **«отлично»** - студент получает, если выполнил задания письменной работы полно, правильно;
- **«хорошо»** - студент получает, если выполнил задания письменной работы достаточно полно, 60 % заданий выполнил правильно;
- **«удовлетворительно»** - студент получает, если выполнил 50-60 % заданий письменной работы, допустил много ошибок.
- **«не удовлетворительно»** - студент получает, если выполнил лишь 49 % заданий письменной работы.

ТЕМЫ ДЛЯ РЕФЕРАТОВ И ДОКЛАДОВ (ЗАЩИТА, ПРЕЗЕНТАЦИЯ) И КРИТЕРИИ ОЦЕНИВАНИЯ

1. Фән буларак башкорт теле методикаһы, уның ғилми нигеҙҙәре.
2. Укытыу предметы буларак башкорт теле, мәктәптә укытыла торған предметтар аранында әсә теленен урыны һәм роле.
3. Урта мәктәптәр өсөн төзөлгән программа һәм дәрәҗәлектәргә мәктәп реформаһында куйылған талаптарзан сығып характеристика бирөү.
4. Мәктәптәрҙә туған тел укытыузың дөйөм дидактик принциптары.
5. Башкорт теле дәрәҗәрендә терәк конспекттар кулланыу.
6. Кластан тыш эштәрҙә радиотапшырыу һәм "Йәш хәбәрселәр" түңәрәген ойоштороузың әһәмиәте, уның методикаһы.
7. Башланғыс һәм урта мәктәптәрҙә башкорт теле укытыуза күсәгилешлелек принцибының әһәмиәте.
8. Башкорт теле дәрәҗәрендә кулланыла торған методтар һәм уларзың функциялары.
9. Башкорт теле дәрәҗәрендә укыусыларзың фекерләү процесын активлаштырыу мәсьәләләре.
10. Дәрәҗә төрҙәре (яңы тема аңлатыу, үткәндәрҙә нығытыу, язма эштәрҙә үткәрөү дәрәҗәһе һ.б.).
11. Дәрәҗә-семинар үткәрөү һәм уның структураһы.
12. Тел дәрәҗәрен әҙәбиәт менән бәйләп (предмет-ара бәйләнеш принцибы) үткәрөүҙең әһәмиәте, дәрәҗә фрагменттары.

13. Мәктәптә фонетика һәм орфоэпия укытыуың бурыстары, уны өйрәтүгә төп алымдар.
14. Мәктәптәргә орфорграфия укытыуың бурыстары һәм уны өйрәнү алымдары.
15. Тел дәрестәрендә кулланылган күргәзмәлелектәр, улардың функциялары.
16. V-VI кластарга "Лексика" бүлеген өйрәтү методикаһы.
17. Исемдәң лексик мәғәнәһен, стилистик үзенсәлектәрен аңлатыу методтары.
18. "Исем"дә уның синтаксик функциялары менән бәйләп укыту.
19. "Сифат" бүлегенә күләм, уны укыту алымдары һәм сифатты өйрәнгәндә язма телмәр үстөрү.
20. Сифаттардың лексик, стилистик үзенсәлектәрен, синтаксик функцияларын аңлатыу юлдары.
21. Морфология укытыуың бурыстары, әһәмиәте, уны өйрәнүгә үзенсәлектәре.
22. Һан, һан төркөмсәләрен аңлатканда кулланылган алыш-саралар.
23. Һүзьяһалыш юлдарын аңлатыу методтары.
24. Тематик принциптағы дәрестәр, уның әһәмиәте.
25. Кылым өйрәнгәндә кулланылган күргәзмәлелектәр.
26. Кылым төркөмсәләрен укыту методиканы.
27. Бәйләнешле текст өстөндә эшләү этаптары. Укыусылардың бәйләнешле телмәр үстөрүгә уның әһәмиәте.
28. Башкорт теле дәрестәрендә өйрәтү характерындағы диктанттар, улардың төрҙәре һәм үткәрү методикаһы.
29. Контроль диктанттар яздыру методикаһы, уларды тикшерү һәм баһалау мәсьәләһе.
30. Башкорт теле дәрестәрендә ижади эштәр һәм уларды яздыру юлдары (картина буйынса эш төрҙәре).
31. Синтаксис укытыуың бурыстары. Әһәмиәте, программала бирелеш.
32. Тезмә кушма һөйләмдәргә аңлатыуға кулланылган методтар, алымдар.
33. Рәүеш, уның грамматик билдәләрен танырға, уны башка күз төркөмдәренән айырырға өйрәтү.
34. Бер составлы һөйләмдәргә аңлатыу алымдары.
35. Тиң киҫәктәргә өйрәнү, тәрәнәйтеү юлдары. Өндәш һүз, инеш һүз булған һөйләмдәргә танырға һәм телмәргә кулланырға өйрәтү.
36. Тура һәм ситләтелгән телмәргә аңлатканда күргәзмә материалдар һәм уларды куллану.
37. Кушма һөйләм, уның төрҙәре. Баш һәм эйәрсән һөйләмдәргә өйрәнү юлдары.
38. Эйәрсән һөйләмдәргә баш һөйләмдәргән айыра белергә өйрәтү юлдары.
39. Синтаксик анализ яһауың максаты, уны үткәрү методикаһы.
40. Пунктуацияны өйрәнүгә әһәмиәте. Пунктуация буйынса күнегүҙәр системаһы.
41. Укыусылардың һөйләү һәм язма телмәрен үстөрүгә изложениелардың әһәмиәте, уларды үткәрү методикаһы.
42. X-IX кластарга башкорт теленән эшләүгә максаты һәм уның алымдары.
43. Башкорт теленән кластан тыш эштәргә бурыстары, йөкмәтке һәм төрҙәре. Тел түңәрәген үткәрү юлдары.
44. Язма эш дәрестәренә әзерләнгән белеү, уны үткәрү һәм баһалау алымдары.
45. Һөйләмдәң айырымланған эйәрсән киҫәктәрен аңлы рәүештә танып белергә өйрәтү юлдары.
46. Морфологик анализдың әһәмиәте, уны үткәрү методикаһы.
47. Телмәр үстөрүгә йөкмәткеһе, принциптары.
48. Башкорт теле дәрестәрендә укыусылардың бәйләнешле телмәрен үстөрүгә текстардың белем бирү һәм тәрбиәүи әһәмиәте.
49. Туған тел дәрестәрендә техник саралар кулланыуың әһәмиәте, максаты һәм методикаһы.

50. Урта мәктәптә бәйләнешле телмәр үстөрөү системаһы, уның компоненттары һәм методикаһы.

51. Туған тел дәрестәрендә тәрбиә биреү мәсьәләһе.

52. "Тел тураһында дөйөм төшөнсә" бүлеген өйрәнеү методикаһы.

53. Стилистикаға өйрәтеү методикаһы. Укыусылар үзләштерергә тейеш стилистик күнекмәләр.

54. Стилистиканы өйрәнеүҙә теоретик һәм практик алымдар. Стилистик күнегеүҙәрҙең төрҙәре һәм уларҙы үткәреү алымдары.

55. Уйын элементтары булған дәрестәр.

56. Иншалар, уларҙың төрҙәре. Инша язырға өйрәтеү.

Критерии оценивания реферата

За весь курс студент готовит 1 реферат и может набрать по 5-10 баллов.

Задания для рефератов студент выполняет индивидуально и по выбору.

Для ЗФО:

«отлично» - студент получает, если а) подготовил доклад или реферат по предложенной теме, отличную презентацию и выступил с докладом перед группой, ответил на все вопросы, выразил свою точку зрения;

«хорошо» - студент получает, если а) подготовил доклад или реферат по предложенной теме, презентацию и не выступил с докладом перед группой, затруднялся в ответах на вопросы, не смог выразить свою точку зрения;

«удовлетворительно» - студент получает, если а) подготовил доклад или реферат по предложенной теме, но отказывался выступать перед публикой, презентацию не подготовил;

«не удовлетворительно» - студент получает, если а) не подготовил доклад или реферат по предложенной теме, и презентацию.

ТЕСТОВЫЕ ЗАДАНИЯ И КРИТЕРИИ ОЦЕНИВАНИЯ

Вариант I

1. Укыусыларҙың язма телмәрен үстөрөүҙең нисә төрө бар:

1) 2;	4) 1;
2) 4;	5) 3.
3) 5;	

2. Укытыусы өсөн бирелгән программаның киңәйтелгән варианты нимә тип атала:

- 1) конспект;
- 2) доклад;
- 3) дәрес өлгөһө;
- 4) белешмә-брошюра;
- 5) методик кулланма.

3. Мәктәптә белем биреүҙең төп формаһы нимә:

1) дәреслек;	4) техник саралар;
2) мәктәп;	5) программа.
3) дәрес;	

4. Башкорт теле дәрестәрендә күнегеүҙәр ниндәй төрҙәргә бүленә:

1) <i>язма һәм телдән;</i>	4) <i>тел һәм телмәр;</i>
2) <i>ижади;</i>	5) <i>бөтәһе лә дәрәс.</i>
3) <i>лексик, фонетик, стилистик;</i>	

5. “Башкортостан укытыусыһы” журналының мөхәррире кем?

1) <i>С.Ғүмәров;</i>	4) <i>С.Локманов;</i>
2) <i>З.Рәхмәтуллина;</i>	5) <i>Кәримов С.Г.</i>
3) <i>Т.Дәүләтбирзина;</i>	

6. “Безҙең календарь”, “Ял сәғәттәрендә” тигән рубрика ниндәй журналда бар:

1) <i>“Ағизел”дә;</i>	4) <i>“Башкортостан</i>
2) <i>“Башкортостан</i>	<i>укытыусыһы”нда;</i>
<i>кызы”нда;</i>	5) <i>дәрәс яуап юк.</i>
3) <i>“Аманат”та;</i>	

7. “Башкортостан укытыусыһы” журналының мөхәррире кем?

1) <i>С.Ғүмәров;</i>	4) <i>С.Локманов;</i>
2) <i>З.Рәхмәтуллина;</i>	5) <i>дәрәс яуап юк.</i>
3) <i>Т.Дәүләтбирзина;</i>	

8. Бында нимәләр һанап кителгән: «әзәби вернисаж», «әзәби кафе», «эште тикшереп алып бара», «дәрәс-аукцион» («белем базары»), «хәтер һынаш» («бәхетле осраҡ»), «дәрәс-көс һынашыу», «дәрәс-йыйын», «дәрәс-лабиринт», «дәрәс-хөкөм», «мөғжизәгә килә ышанғым», «кышкы һабантуй», «лексик йәрминкә»?

- 1) *дәрәс типтары;*
- 2) *дәрәс этаптары;*
- 3) *дәрәс формалары;*
- 4) *методтар;*
- 5) *алымдар.*

9. Иншаны, изложениены тикшергәндә укытыусы язма текстты тикшергән сакта дәфтәр бите астында төрлө хаталарҙы шартлы тамғалар менән билдәләй. Орфографик хаталар нисек билдәләнә:

- 1) Ф;
- 2) [];
- 3) Z;
- 4) I;
- 5) V.

10. Язма эштәрҙә пунктир хата нисек билдәләнә:

- 1) Z;
- 2) X;
- 3) T;
- 4) I;
- 5) V.

11. Язма эштәрҙә артыҡ өлөш (артыҡ һүз, һүзбәйләнеш һ.б.) нисек билдәләнә:

- 1) [];
- 2) W;
- 3) Z;
- 4) X;

5) [I].

12. Язма эштәрзә **Й** билдәһе нимәне аңлата:

- 1) низер төшөп калған (һүз, һүзбәйләнеш, һөйләм, фекер).
- 2) абзац бүленмәгән.
- 3) абзац дөрөс билдәләнмәгән.
- 4) фекерзе дөрөс биреүзә эзмә-эзлелек юғалған.
- 5) йөкмәткеһендә хата.

13. Язма эштәрзә **Ф** билдәһе нимәне аңлата:

- 1) фактик хата;
- 2) Фонетик хата;
- 3) абзац дөрөс билдәләнмәгән.
- 4) фекерзе дөрөс биреүзә эзмә-эзлелек юғалған.
- 5) йөкмәткеһендә хата.

14. Кластан тыш эштәрзең әйләнеше эш төрҙәренә ниндәй саралар инә:

- 1) *әзәби клуб, әзәби кисәләр;*
- 2) *әзәби экскурсиялар, походтар;*
- 3) *түңәрәктәр, әзәби музей, кластан тыш укыу;*
- 4) *түңәрәктәр, әзәби клуб, әзәби музей;*
- 5) *дөрөс яуап юк.*

15. Методист-ғалимдарҙы атарға:

- 1) *М.Ғималова, Б.Ғафаров;* 4) *Х.Зиннәтуллина,*
- 2) *М.Изелбаев, Д.Юлтый;* Р.Бикбаев; 5) *Азнағолов*
- 3) *М.Юлмөхәмәтов,* РҒ., *Хажин В.И.*
- З.Бишшева;*

Вариант 2

1. Инеш дәрес тип ниндәй дәрес атала һәм уларҙың күләме:

- 1) *дәрестең бер өлөшө, урта кластарҙа 5-15 минут тирәһе, юғары кластарҙа 10-20 минут тирәһе, бик һирәк осрақта ғына ярты сәғәткә етергә мөмкин;*
- 2) *инеш дәрес тулы бер бөтөн дәресте аңлата, урта кластарҙа ла, юғары кластарҙа ла 45 минут буйына бара;*
- 3) *инеш дәрес дауамлы 2 пар дәресте аңлата, бөтә синыфтарҙа ла 90 минут буйына бара;*
- 4) *дөрөс яуап юк;*
- 5) *бөтәһе лә дөрөс.*

2. Укыусыларҙың язма телмәрен үстөрөүҙең әҙәбиәт дәрестәрендә ниндәй төрҙәре бар:

- 1) *изложение, диктант;*
- 2) *изложение, иһиа;*
- 3) *изложение, иһиаға әзерлек һәм уны баһалау ваҡытында алып барыла торған эштәр, иһиа;*
- 4) *дөрөс яуап юк;*
- 5) *бөтәһе лә дөрөс.*

3. Кластан тыш эштәрзең төп принцибы:

1) укыусы өсөн мәжбүри
тип һанала;

4) бөтәһе лә дөрөс түгел;

5) бөтәһе лә дөрөс.

2) иреклелек принцибы буйынса;

3) укыусылардың теләгенән генә тормай;

4. Изложениеның урта синыфтарга үткәрелгән нисә формаһы бар:

1) ентөклә һәм кыска изложениелар;

2) ентөклә һәм тезислап язылган изложениелар;

3) атама һөйләмдәрҙән генә торған изложениелар;

4) дөрөс яуап юк;

5) бөтәһе лә дөрөс.

5. Диктанттардың төп төрҙәрениндәй:

1) өйрәтөү диктанттары һәм контроль диктанттар;

2) ентөклә һәм тезислап язылган диктанттар;

3) һүзлек диктаны, иҫкәртмәлә һә аңлатмалы диктанттар;

4) ижади һәм ирекле диктанттар;

5) катнаш диктанттар.

6. Инша укытыусы тарафынан баһаланғас, хаталар ниндәй төркөмдәргә бүленә:

1) йөкмәтке буйынса һәм пунктуацион хаталар;

2) орфографик, пунктуацион, стилистик, логик фекерләүгә бәйле хаталар,
йөкмәтке буйынса хаталар;

3) дөрөс яуап юк;

4) стилистик, орфографик, пунктуацион хаталар;

5) фактик, типик, индивидуаль хаталар.

7. Инша укытыусы тарафынан баһаланғас, класта ниндәй хаталар өстөндә эш
үткәрелә:

1) индивидуаль хаталар буйынса;

2) типик хаталар буйынса;

3) фактик хаталар буйынса;

4) дөрөс яуап юк;

5) типик, фактик, индивидуаль хаталар буйынса үткәрелә.

8. Материалдың характеры һәм уны өйрәнеүҙең дидактик максаттары буйынса дәрес
типтары:

1) яңы материалды аңлатыу дәресләре, инеш дәресләре, лекция;

2) үзләштерерү дәресләре, диспут;

3) дөрөс яуап юк;

4) яңы материалды аңлатыу дәресләре, үзләштерерү дәресләре, кабатлау
дәресләре, укыусылардың белемен тикшерерү һәм баһалау дәресләре,
аралаш дәресләре;

5) бөтәһе лә яуапка тура килә.

9. Белем бирерү формаһы буйынса дәрес төрҙәре:

1) экскурсия, әҙәби текстты үзләштерерү дәресләре;

2) әңгәмә, йомғаклау дәресләре;

3) лекция, инеш дәресләре;

4) әңгәмә, лекция, диспут, экскурсия;

5) дөрөс яуап юк.

10. Материалды өйрәнеу объекты буйынса:

- 1) *аралаш дәрестәр, укыусыларзың белемен баһалау дәрестәре;*
- 2) *яңы материалды аңлатыу дәрестәре, анализ;*
- 3) *дөрөс яуап юк;*
- 4) *инеш дәрестәр, әзәби тексты үзләштерәү, анализлау, йомғаклау дәрестәре;*
- 5) *бөтәһе лә дөрөс.*

11. Укытыуының осталык мәктәбенәң табыштары булып нимәләр тора, иҗбатла:

- 1) *яңы алымдар;*
- 2) *яңы эш төрҙәре;*
- 3) *уйын алымдары;*
- 4) *уйлаткан эш төрҙәре;*
- 5) *бөтәһе лә дөрөс.*

11. Укыусыларға бирелгән проблемалы һораузың асылы нимәлә?

- 1) *Дәрестә проблемалы ситуацияны тыузырыу;*
- 2) *Һораузың йөкмәткеһендә бәхәсле фекер ята, уға бер нисә төрлө яуап биреп була;*
- 3) *Укыусыларға катмарлы проблемаларзы хәл итергә өйрәтәү;*
- 4) *Дәрестә күтәрелгән проблемаға үтеп инеү;*
- 5) *Укыусыларға бәхәс аша хәкикәтте табырға өйрәтәү.*

12. Стандарт булмаған дәрестәрҙең әһәмиәте, иҗбатда:

- 1) *укыусыларзы кызыкһындыра;*
- 2) *белемде тәрәнәйтә;*
- 3) *укыусыларзы ижади эшмәкәрлеккә әйзәй, телгә һөйөү тәрбиәләй;*
- 4) *балалар еңелерәк үзләштерә;*
- 5) *бөтәһе лә дөрөс.*

13. Яңы технологияларзы өйрәнеүсә башкорт ғалимдары, иҗбатла:

- 1) *Шаталов В.Ф., Амонашвили Ш.;*
- 2) *Баһауетдинова М.И., Йәғәфәрова Г.Н.;*
- 3) *Кейекбаев Ж.Ғ., Ураксин;*
- 4) *Һ.Дәүләтшина, З.Бишшева;*
- 5) *бөтәһе лә дөрөс.*

14. Кластерҙар ниндәй технологияла кулланыла, иҗбатла:

- 1) *проектлау технологияһында;*
- 2) *тәңкитле фекерләү технологияһында;*
- 3) *“дебат” технологияһында;*
- 4) *компьютер технологияһында;*
- 5) *хезмәттәшлек технологияһында.*

Критерии оценивания тестовых заданий:

Каждому студенту отводится на тестирование 15 минут, по 1 минуте каждое задание. При прохождении тестирования пользоваться конспектами лекций и учебниками не разрешено.

Для ЗФО:

- «отлично» - 85-100 % правильных ответов;
- «хорошо»- 65-84 % правильных ответов;
- «удовлетворительно»- 50-64 % правильных ответов;
- «не удовлетворительно» - 49% и меньше правильных ответов.

ТЕМЫ ДЛЯ НАУЧНЫХ И НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИХ РАБОТ

1. Фән буларак башкорт теле методикаһы, уның ғилми нигеҙҙәре.
2. Уҡытыу предметы буларак башкорт теле, мәктәптә уҡытыла торған предметтар аранында әсә теленең урыны һәм роле.
3. Урта мәктәптәр өсөн төзөлгән программа һәм дәреслектәргә мәктәп реформаһында куйылған талаптарҙан сығып характеристика биреү.
4. Мәктәптәргә туған тел уҡытыуҙың дөйөм дидактик принциптары.
5. Башкорт теле дәресләрендә терәк конспекттар кулланыу.
6. Кластан тыш эштәргә радиотапшырыу һәм "Йәш хәбәрселәр" түңәрәген ойштороуҙың әһәмиәте, уның методикаһы.
7. Башланғыс һәм урта мәктәптәргә башкорт теле уҡытыуҙа күсәгилешлелек принцибының әһәмиәте.
8. Башкорт теле дәресләрендә кулланыла торған методтар һәм уларҙың функциялары.
9. Башкорт теле дәресләрендә уҡыусыларҙың фекерләү процесын активлаштырыу мәсьәләләре.
10. Дәрес төрҙәре (яңы тема аңлатыу, үткәндәргә нығытыу, язма эштәргә үткәреү дәресе һ.б.).
11. Дәрес-семинар үткәреү һәм уның структураһы.
12. Тел дәресләрен әҙәбиәт менән бәйләп (предмет-ара бәйләнеш принцибы) үткәреүҙең әһәмиәте, дәрес фрагменттары.
13. Мәктәптә фонетика һәм орфоэпия уҡытыуҙың бурыстары, уны өйрәтеүҙә төп алымдар.
14. Мәктәптәргә орфография уҡытыуҙың бурыстары һәм уны өйрәнеү алымдары.
15. Тел дәресләрендә кулланылған күргәзмәлектәр, уларҙың функциялары.
16. V-VI кластарҙа "Лексика" бүлеген өйрәтеү методикаһы.
17. Исемдәң лексик мәғәнәһен, стилистик үзенсәлектәрен аңлатыу методтары.
18. "Исем"дә уның синтаксик функциялары менән бәйләп уҡытыу.
19. "Сифат" бүлегенең күләме, уны уҡытыу алымдары һәм сифатты өйрәнгәндә язма телмәр үстөрөү.
20. Сифаттарҙың лексик, стилистик үзенсәлектәрен, синтаксик функцияларын аңлатыу юлдары.
21. Морфология уҡытыуҙың бурыстары, әһәмиәте, уны өйрәнеүҙең үзенсәлектәре.
22. Һан, һан төркөмсәләрен аңлатканда кулланылған алыш-саралар.
23. Һүҙьяһалыш юлдарын аңлатыу методтары.
24. Тематик принциптағы дәрестәр, уның әһәмиәте.
25. Ҡылым өйрәнгәндә кулланылған күргәзмәлектәр.
26. Ҡылым төркөмсәләрен уҡытыу методиканы.
27. Бәйләнешле текст өстөндә эшләү этаптары. Уҡыусыларҙың бәйләнешле телмәр үстөрөүҙә уның әһәмиәте.
28. Башкорт теле дәресләрендә өйрәтеү характерындағы диктанттар, уларҙың төрҙәре һәм үткәреү методикаһы.
29. Контроль диктанттар яҙырыу методикаһы, уларҙы тикшерөү һәм баһалау мәсьәләһе.

30. Башкорт теле дәрестәрәндә ижади эштәр һәм уларзы яззырыу юлдары (картина буйынса эш төрзәре).
31. Синтаксис укытыузың бурыстары. Әһәмиәте, программала бирелешә.
32. Тезмә кушма һөйләмдәрзә аңлатыуза кулланылған методтар, алымдар.
33. Рәүеш, уның грамматик билдәләрен танырға, уны башка күз төркөмдәрәнән айырырға өйрәтәү.
34. Бер составлы һөйләмдәрзә аңлатыу алымдары.
35. Тиң киҫәктәрзә өйрәнәү, тәрәнәйтәү юлдары. Өндәш һүз, инеш һүз булған һөйләмдәрзә танырға һәм телмәрзә кулланырға өйрәтәү.
36. Тура һәм ситләтелгән телмәрзә аңлатканда күргәзмә материалдар һәм уларзы кулланыу.
37. Кушма һөйләм, уның төрзәре. Баш һәм эйәрсән һөйләмдәрзә өйрәнәү юлдары.
38. Эйәрсән һөйләмдәрзә баш һөйләмдәрзән айыра белергә өйрәтәү юлдары.
39. Синтаксик анализ яһаузың максаты, уны үткәрәү методикаһы.
40. Пунктуация өйрәнәүзән әһәмиәте. Пунктуация буйынса күнегәүзәр системаһы.
41. Укыусыларзың һәйләү һәм язма телмәрән үстәрәүзә изложениеларзың әһәмиәте, уларзы үткәрәү методикаһы.
42. X-IX кластарза башкорт теләнән эшләүзән максаты һәм уның алымдары.
43. Башкорт теләнән кластан тыш эштәрзән бурыстары, йөкмәткеһе һәм төрзәре. Тел түңәрәген үткәрәү юлдары.
44. Язма эш дәрестәрәнә әзерләнә беләү, уны үткәрәү һәм баһалау алымдары.
45. Һөйләмдән айырымланған эйәрсән киҫәктәрән аңлы рәүештә танып белергә өйрәтәү юлдары.
46. Морфологик анализдың әһәмиәте, уны үткәрәү методикаһы.
47. Телмәр үстәрәүзән йөкмәткеһе, принциптары.
48. Башкорт теле дәрестәрәндә укыусыларзың бәйләнешле телмәрән үстәрәүзә текстарзың беләм бирәү һәм тәрбиәүи әһәмиәте.
49. Туған тел дәрестәрәндә техник саралар кулланыузың әһәмиәте, максаты һәм методикаһы.
50. Урта мәктәптә бәйләнешле телмәр үстәрәү системаны, уның компоненттары һәм методикаһы.
51. Туған тел дәрестәрәндә тәрбиә бирәү мәсьәләһе.
52. "Тел тураһында дөйөм төшөнсә" бүлеген өйрәнәү методикаһы.
53. Стилистикаға өйрәтәү методикаһы. Укыусылар үзләштерергә тейеш стилистик күнекмәләр.
54. Стилистиканы өйрәнәүзә теоретик һәм практик алымдар. Стилистик күнегәүзәрзән төрзәре һәм уларзы үткәрәү алымдары.
55. Уйын элементтары булған дәрестәр.
56. Иншалар, уларзың төрзәре. Инша язырға өйрәтәү.

ЗАДАНИЯ ДЛЯ ПРАКТИЧЕСКОЙ РАБОТЫ

СОСТАВЛЕНИЕ ПЛАНА-КОНСПЕКТА УРОКА, ИСПОЛЬЗУЯ НОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ

Башкорт теле йәки башкорт әзәбиәте программаһынан тема һайлап алырға һәм түбәндәге яңы технологияларзың беренәнә нигезләнәп план-конспект төзөргә:

1. Укытыу һәм тәрбиә эшен этнолингвокультурологик нигеҙҙә ойоштороу.
2. Башҡорт теле һәм әҙәбиәте дәрестәрен интегратив нигеҙҙә ойоштороу.
3. Башҡорт теле һәм әҙәбиәте дәрестәрендә үстөрөүсе укытыу технологиялары.
4. Укыусыларҙың аҡыл эшмәкәрлеген этаплап формалаштырыу технологияһы.
5. Беләм биреүҙә яңы укыу-укытыу технологияларын кулланыу.
6. Башҡорт теле һәм әҙәбиәте дәрестәрендә компьютер технологияһын. кулланыу.
7. Проектлау технологияһы.
8. Башҡорт телен блок системаһы менән укытыу.
9. Проблемалы укытыу.
10. Хезмәттәшлек технологияһы.
11. Тәңкитле фекерләү технологияһы.
12. Дебат технологияһы.

СОДЕРЖАНИЕ ПОРТФОЛИО

(защита)

Портфолио должно содержать:

1. Дидактические материалы:
 - 1) Физминутки.
 - 2) Пословицы, поговорки для использования на уроках.
 - 3) Загадки.
 - 4) Афоризмы
 - 5) Скороговорки для артикуляционных упражнений.
 - 6) Стихотворения.
 - 7) Кроссворды, ребусы, чайнворды.
 - 8) Блок-схемы, таблицы.
 - 9) Материалы для объяснения новой темы (материалы для слайдов и т.д.).
 - 10) Материалы для закрепления (тесты, карточки и т.д.).
 - 11) Тексты для диктантов.
 - 12) Тексты для изложений.
2. Планы-конспекты уроков.
3. Планы-конспекты внеклассных занятий.
4. Календарно-тематический план.
5. Материалы о новых технологиях.
6. Портреты и информационные данные о видных лингвистах, литераторах, писателях, поэтах и т.д.

5.1. Перечень основной и дополнительной учебной литературы, необходимой для освоения дисциплины

Основная литература:

1. Азнағолов, Р. Ғ. Ерле һөйләш шарттарында башҡорт теленә өйрәтеү методикаһы / Р. Ғ. Азнағолов. — Өфө : Китап, 2006. — 152 б. // <http://ecatalog.bashlib.ru>
2. Азнагулов Р.Г. Лингводидактические основы методики родного языка в башкирской школе // irbis.gnpbu.ru/Aref_2003/Aznagulov_R_G_2003.pdf

Дополнительная литература:

3. Баһауәтдинова, М. И. Интеллектуаль уйындар : методик кулланма / М. И. Баһауәтдинова, Н. М. Баһауәтдинов, Г. Н. Йәғәфәрова. — Өфө : Китап, 2011. — 104 б.- 5 экз.
4. Валиева, Г.Д. Использование технических средств на уроках башкирского языка [Электронный ресурс] = Башҡорт теле дәрестәрендә техник саралар кулланыу: учебное пособие для студентов / Г.Д. Валиева; Башкирский государственный университет. —

- Стерлитамак: СФ БашГУ, 2016. — Электрон. версия печ. публикации. — на баш.яз. — Доступ возможен через Электронную библиотеку БашГУ. — <URL:https://elib.bashedu.ru/dl/corp/Valieva_Ispolzovanie_tehnicheskikh_sredstv_na_urokah_bashkirskogo_jazuka_up_2016.pdf>.
5. Внеклассные мероприятия по башкирскому языку [Электронный ресурс]: учебно-методические материалы / Башкирский государственный университет, Стерлитамакский филиал; сост. Г.Д. Валиева. — Стерлитамак: Стерлитамакский филиал БашГУ, 2016. — Электрон. версия печ. публикации. — на баш.яз. — Доступ возможен через Электронную библиотеку БашГУ. — <URL:https://elib.bashedu.ru/dl/corp/Valieva_sost_Vneklas_meropr_po_bash_jaz_umm_2016.pdf>.
 6. Компьютерные технологии на уроках башкирского языка [Электронный ресурс]: учебно-методическое пособие для студентов / Башкирский государственный университет; сост. Г.Д. Валиева. — Стерлитамак: СФ БашГУ, 2014. — Электрон. версия печ. публикации. — Доступ возможен через Электронную библиотеку БашГУ. — <URL:https://elib.bashedu.ru/dl/corp/Valieva_sost_Komputernye_tehnologii_na_urokah_bashkirskogo_jazyka_ump_2014.pdf>
 7. Ласынова Н.А., Сулейманова Л.Р., Латыпова Р.М. Башкирский язык. Грамматика. Упражнения. [Электронный ресурс]: учебно-методическое пособие / Н.А. Ласынова, Л.Р. Сулейманова, Р.М. Латыпова; Башкирский государственный университет, Сибайский институт. — Сибай: СИ БашГУ, 2015. — Электрон. версия печ. публикации. — на баш. яз. — Доступ возможен через Электронную библиотеку БашГУ. — <URL:https://elib.bashedu.ru/dl/local/Sulejmanova_Lasynova_Latypova_Bashkirskij_jazyk_ump_Sibaj_2015.pdf>.
 8. Лингвистический анализ [Электронный ресурс]: учеб.-методическое пособие / Сибайский институт Башкирского государственного университета; сост. Р.М. Латыпова. — Сибай: СИ БашГУ, 2007. — Электрон. версия печ. публикации. — На баш. языке. — <URL:<https://elib.bashedu.ru/dl/read/LatypovaLingvistAnaliz.pdf>>.
 9. Тикеев Д.С. Башкорт телен укытыу методикаһы: Һайланма мәкәләләр = Методика преподавания башкирского языка: Избранные статьи : учеб. пос. / Д. С. Тикеев. — Өфө : Ғилем, 2002. — 268 б. — 2 экз.
 10. Тикеев, Д.С. Башкорт теле дәрестәрәндә укыусыларға белем һәм тәрбиә биреү : укытыусылар һәм студенттра өсөн кулланма / Д. С. Тикеев. — Өфө: Китап, 2008. — 152 б. — 1 экз.

5.2. Перечень ресурсов информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» и программного обеспечения, необходимых для освоения дисциплины

Электронные ссылки для поиска основной и дополнительной литературы:

1. Электронная библиотечная система «ЭБ БашГУ» - <https://elib.bashedu.ru/>
2. Электронная библиотечная система «Университетская библиотека онлайн» - <https://biblioclub.ru/>
3. Электронная библиотечная система издательства «Лань» - <https://e.lanbook.com/>
4. Электронный каталог Библиотеки БашГУ - <http://www.bashlib.ru/catalogi/>

Профессиональные базы данных

1. Универсальная Базы данных EastView (доступ к электронным научным журналам) - <https://dlib.eastview.com/browse>
2. Научная электронная библиотека - elibrary.ru (доступ к электронным научным журналам) - https://elibrary.ru/projects/subscription/rus_titles_open.asp
3. Электронная библиотека диссертаций РГБ - <http://diss.rsl.ru/>

4. Зарубежные научные БД – перечень и наличие доступа уточнять в разделе Зарубежные научные ресурсы по ссылке <http://www.bashedu.ru/biblioteka>

Информационно-справочные системы

1. Справочная правовая система «КонсультантПлюс» - <http://www.consultant.ru/>
2. SCOPUS - <https://www.scopus.com>
наличие доступа уточнять в разделе Зарубежные научные ресурсы по ссылке <http://www.bashedu.ru/biblioteka>
3. WebofScience - <http://apps.webofknowledge.com>
наличие доступа уточнять в разделе Зарубежные научные ресурсы по ссылке <http://www.bashedu.ru/biblioteka>

6.МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКАЯ БАЗА, НЕОБХОДИМАЯ ДЛЯ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА ПО ДИСЦИПЛИНЕ

Наименование специальных* помещений и помещений для самостоятельной работы	Оснащенность специальных помещений и помещений для самостоятельной работы	Перечень лицензионного программного обеспечения. Реквизиты подтверждающего документа
1. учебная аудитория для проведения занятий семинарского типа: аудитория №215. Лаборатория иностранных языков, № 414 (учебно-лабораторный корпус), аудитория № 417 (учебно-лабораторный корпус), аудитория № 420 (учебно-лабораторный корпус). 2.учебная аудитория для проведения групповых и индивидуальных консультаций: аудитория № 414 (учебно-лабораторный корпус), аудитория № 417 (учебно-лабораторный корпус), аудитория № 420 (учебно-лабораторный корпус). 3. учебная аудитория для текущего контроля и промежуточной аттестации: аудитория № 414 (учебно-лабораторный корпус), аудитория № 417 (учебно-лабораторный корпус), аудитория № 420 (учебно-лабораторный корпус). 4. помещение для самостоятельной работы: аудитория № 313 (учебный корпус), аудитория № 325	Аудитория № 414 Учебная и специализированная мебель, технические средства обучения, учебное оборудование, наборы демонстрационного оборудования, учебно-наглядные пособия с тематическими иллюстрациями, доска, стенд, трибуна, мультимедиа-проектор BenQ MX502, переносный напольный экран Appolo-t STM-1103, ноутбук Toshiba Аудитория № 417 Учебная и специализированная мебель, технические средства обучения, учебное оборудование, наборы демонстрационного оборудования, учебно-наглядные пособия с тематическими иллюстрациями, доска, стенд, трибуна, мультимедиа-проектор BenQ MX502, переносный напольный экран Appolo-t STM-1103, ноутбук Toshiba Аудитория № 420 Учебная и специализированная мебель, технические средства обучения, учебное оборудование, наборы демонстрационного оборудования, учебно-наглядные пособия с тематическими иллюстрациями, доска, стенд, трибуна, мультимедиа-проектор BenQ MX502, переносный напольный экран Appolo-t STM-1103, ноутбук Toshiba Аудитория № 313 Учебная и специализированная мебель, технические средства обучения, компьютерная техника с возможностью подключения к сети «Интернет» и обеспечением доступа в электронную информационно-образовательную среду Сибайского института (филиала) УУНиТ, экран настенный	1.Операционная система «Альт Образование» на базе Linux 4.9. Лицензионный договор на свободное программное обеспечение 2. Антивирус Касперского Kaspersky Endpoint Security Договор№ 1004/19 от 10.04.2019 3. LibreOffice 6.2.0 свободно распространяемый офисный пакет (Mozilla Public License Version 2.0) 4. Система дистанционного обучения Moodle 3.6 Свободное программное обеспечение (GNU GENERAL PUBLIC LICENSE)

(учебно-лабораторный корпус), аудитория №248 (учебно-лабораторный корпус), 5. помещение для хранения и профилактического обслуживания учебного оборудования: аудитория № 503 (учебно-лабораторный корпус), аудитория № 507 (учебно-лабораторный корпус).	Аудитория № 325 Учебная и специализированная мебель, технические средства обучения, компьютерная техника с возможностью подключения к сети «Интернет» и обеспечением доступа в электронную информационно-образовательную среду Сибайского института (филиала) УУНиТ, экран настенный Аудитория № 215 Лабораторное оборудование. Учебная и специализированная мебель, технические средства обучения, учебно-наглядные пособия, доска, компьютеры объединенные в локальную сеть с выходом в Интернет – 15 шт., мультимедиа-проектор BenQ MX502, переносный напольный экран Appolo-t STM-1103, ноутбук Toshiba Аудитория № 248 Учебная и специализированная мебель, технические средства обучения, компьютерная техника с возможностью подключения к сети «Интернет» и обеспечением доступа в электронную информационно-образовательную среду Сибайского института (филиала) УУНиТ, экран настенный Аудитория № 503 Столы – 2 ед. Аудитория № 507 Столы, стеллажи.	
---	--	--

ФГБОУ ВО «УФИМСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»
 СИБАЙСКИЙ ИНСТИТУТ (ФИЛИАЛ) УУиТ
 ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

СОДЕРЖАНИЕ РАБОЧЕЙ ПРОГРАММЫ

дисциплины «Методика преподавания башкирского языка»

на 7 семестр

(наименование дисциплины)

заочная форма обучения

форма обучения

Вид работы	Объем дисциплины
Общая трудоемкость дисциплины (ЗЕТ / часов)	3/ 108
Учебных часов на контактную работу с преподавателем:	11,2
лекций	4
практических/ семинарских	6
лабораторных	
других (групповая, индивидуальная консультация и иные виды учебной деятельности, предусматривающие работу обучающихся с преподавателем) (ФКР)	1,2
Учебных часов на самостоятельную работу обучающихся (СР)	87,8
Учебных часов на подготовку к экзамену/зачету/дифференцированному зачету (Контроль)	9

Форма контроля:
 экзамен: 7 семестр

№ п/п	Тема и содержание	Форма изучения материалов: лекции, практические занятия, семинарские занятия, лабораторные работы, самостоятельная работа и трудоемкость (в часах)						Основная и дополнительная литература, рекомендуемая студентам (номера из списка)	Задания по самостоятельной работе студентов	Форма текущего контроля успеваемости (коллоквиумы, контрольные работы, компьютерные тесты и т.п.)
		Всего	ЛК	ПЗ/С 3	ФКР	СР	Контроль			
	VII семестр									
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10
1	Инеш. «Башкорт телен укытыу методикаһы» курсының дөйөм мәсьәләләре – Методика фәне, уның максаты һәм бурыстары. – Методиканың фәнни нигеҙҙәре. – Методика фәненең тарихи үсеше. – Башкорт телен өйрәнүеҙең әһәмиәте. – Башкорт теле методикаһының төп принциптары. Укытыу методтары Башкорт теленең мәктәп курсы. Уның күләме һәм йөкмәткеһе – Туған тел һәм телмәр. – Мәктәп программалары. Программаның йөкмәткеһе һәм төҙөлөшө. Телдән эште планлаштырыу. Календарь-тематик план	9	1			8		1, 2, 3, 5, 10 1.Электронная библиотечная система «ЭБ БашГУ» - https://elib.bashedu.ru/ 2. Электронная библиотечная система «Университетская библиотека онлайн» - https://biblioclub.ru/ 3. Электронная библиотечная система издательства «Лань» - https://e.lanbook.com/ 4. Электронный каталог Библиотеки БашГУ - http://www.bashlib.ru/catalog/	СР №1 СР №2	<i>Конспекты научной и учебной литературы (задания для самостоятельной работы)</i> <i>Составление календарно-тематического плана</i>
2.	Башкорт теле дәрестәрен ойштороу. Дәрес типтары - Дәрес – балаларға һабак биреү. - Укытыусының дәрескә әзерләнеүе. Дәрес һәм уның этаптары. Дәрес план-конспекты.	9	1			8		1, 2, 3, 5, 10 1.Электронная библиотечная система «ЭБ БашГУ» -	СР №3, СР №4	<i>Устный опрос по вопросам СР, проблемное обсуждение. Доклад.</i>

	- Дәрес үткәрәү формалары. Ғәзәти дәрес төрҙәре. - Руһи тәрбиә биреүҙә инеш дәрестәр. - Яңы тема теманы аңлату юлдары. - Нығытыу дәрестәрен үткәрәү методикаһы. - Катнаш дәрестәрҙе үткәрәү методикаһы. - Кабатлау дәресенәң яҡынса өлгөһө. - Дәрескә анализ						https://elib.bashedu.ru/ 2. Электронная библиотечная система «Университетская библиотека онлайн» - https://biblioclub.ru/ 3. Электронная библиотечная система издательства «Лань» - https://e.lanbook.com/ 4. Электронный каталог Библиотеки БашГУ - http://www.bashlib.ru/catalog/		Подготовка дидактических и наглядных материалов для портфолио (методической папки)
3.	Фонетика укытыу методикаһы - Мәктәптә башкорт теленең фонетика бүлеген өйрәнеүҙең әһәмиәте. - Фонетик темаларҙың күләме. - Диалект шарттарында әзәби телдең фонетик нормаларына өйрәтәү. - Дидактик берәмектәрҙе эреләтәү - Иғтибар ителмәгән укыу-укытыу технологияһы. - Фонетика методикаһы. - Фонетиканы йомғаҡлау дәрестәре өсөн өстәлмә материал. - Фонетиканы йомғаҡлау дәресенә һорауҙар һәм эштәр	9	1			8	1, 2, 3, 5, 10 1.Электронная библиотечная система «ЭБ БашГУ» - https://elib.bashedu.ru/ 2. Электронная библиотечная система «Университетская библиотека онлайн» - https://biblioclub.ru/ 3. Электронная библиотечная система издательства «Лань» - https://e.lanbook.com/ 4. Электронный каталог Библиотеки БашГУ - http://www.bashlib.ru/catalog/	СР №5	Устный опрос, задания для СР, подготовка и показ фрагмента урока (ролевая игра)
4.	Морфология укытыу методикаһы - Морфологияға өйрәтәү алымдары. - Диалект шарттарында әзәби телдең морфологик	9	1			8	1, 2, 3, 5, 10 1.Электронная	СР №6	Устный опрос, составление блок-схем по

	нормаларына өйрәтөү						библиотечная система «ЭБ БашГУ» - https://elib.bashedu.ru/ 2. Электронная библиотечная система «Университетская библиотека онлайн» - https://biblioclub.ru/ 3. Электронная библиотечная система издательства «Лань» - https://e.lanbook.com/ 4. Электронный каталог Библиотеки БашГУ - http://www.bashlib.ru/catalog/		<i>морфологии, плана-конспекта урока</i>
5.	Лексика укытыу методикаһы - Мәктәптә башкорт теле лексикаһын укытыуҙың әһәмиәте һәм бурыстары. - Башкорт теле лексикаһының мәктәп курсы күләме һәм йөкмәткеһе. - Мәктәп курсы лексикаһының лингвистик нигеҙҙәре. - Һүз һәм төшөмсә. - Лексик төшөмсәләрҙе өйрәнеүҙә төп принциптар. - Һүзҙәрҙе мәғәнәләре яғынан өйрәнеү. - Кулланылышы яғынан башкорт теле лексикаһын өйрәнеү. - Лексик күнегеүҙәр һәм уларҙың төрҙәре. - Һүзҙәргә лексик анализ үткәреү юлдары. - Диалект шарттарында укыусыларҙы әзәби телдең лексик нормаларына өйрәтөү алымдары	9		1		8	1, 2, 3, 5, 10 1.Электронная библиотечная система «ЭБ БашГУ» - https://elib.bashedu.ru/ 2. Электронная библиотечная система «Университетская библиотека онлайн» - https://biblioclub.ru/ 3. Электронная библиотечная система издательства «Лань» - https://e.lanbook.com/ 4. Электронный каталог Библиотеки БашГУ - http://www.bashlib.ru/catalog/	СР №7	<i>Конспекты научной и учебно-методической литературы, задания для СР, подготовка фрагмента урока</i>

6.	Тел сараларын синтаксик нигеҙҙә өйрәнеү -Һөйләм тураһында төшөнсә һәм уның төп билдәләрен өйрәнеү. - Һүзбәйләнештәрҙе һәм һөйләмдәрҙе өйрәнеү. - Һөйләмдең баш һәм эйәрсән киҫәктәрен өйрәнеү. - Ике һәм бер составлы, тулы һәм кәм һөйләмдәрҙе өйрәү. - Тиң киҫәкле һөйләмдәрҙе өйрәнеү. - Һөйләм киҫәктәре менән грамматик бәйләнеше булмаған эйәрсән киҫәктәрен өйрәнеү. - Һөйләмдең айырымланған эйәрсән киҫәктәрен өйрәнеү. - Текст һәм уның төзөлөшөн өйрәнеү	9		1		8		1, 2, 3, 5, 10 1.Электронная библиотечная система «ЭБ БашГУ» - https://elib.bashedu.ru/ 2. Электронная библиотечная система «Университетская библиотека онлайн» - https://biblioclub.ru/ 3. Электронная библиотечная система издательства «Лань» - https://e.lanbook.com/ 4. Электронный каталог Библиотеки БашГУ - http://www.bashlib.ru/catalog/	СР №8, СР №9, СР №10, СР №11	<i>Выступление с докладом, составление плана-конспекта и показ фрагмента урока (ролевая игра)</i>
7.	Тел дәрестәрәндә укыусыларҙың һөйләү һәм яҙыу телмәрен үстөрөү Телмәр үстөрөүҙә һүҙлек эше. Бәйләнешле телмәр үстөрөү методикаһы. Инша яҙырыу методикаһы. Инша яҙыу этаптары. Картина буйынса эш ойштороу методикаһы. Яҙыу телмәрен үстөрөү Изложение яҙырыу методикаһы. Изложение тексты өстөндә эш алымдарға өйрәтеү методикаһы. Язма эштәрҙе тикшерөү, баһалау һәм анализлау	13		1		12		1, 2, 3, 5, 10 1.Электронная библиотечная система «ЭБ БашГУ» - https://elib.bashedu.ru/ 2. Электронная библиотечная система «Университетская библиотека онлайн» - https://biblioclub.ru/ 3. Электронная библиотечная система издательства «Лань» - https://e.lanbook.com/ 4. Электронный каталог Библиотеки БашГУ -	СР №12, СР №13СР №14,СР №15	<i>Конспекты научной и учебно-методической литературы , выступление с докладом, устный опрос по вопросам СР,подготовка и показ фрагмента урока по развитию письменной речи.</i>

							http://www.bashlib.ru/catalog/		
8.	Грамоталылыкты үстөрү өстөндө эш Орфографияга өйрөтүү методикаһы – Орфографик хаталардың төрөре. – Орфографияга өйрөтүү алымдары. Стилистикага өйрөтүү методикаһы - Стилистик күнегеүзәрзең төрөре һәм уларзы үткәрү алымдары. - Стилистик эш алымдары. Пунктуацияга өйрөтүү методикаһы	9		1		8	1, 2, 3, 5, 10 1. Электронная библиотечная система «ЭБ БашГУ» - https://elib.bashedu.ru/ 2. Электронная библиотечная система «Университетская библиотека онлайн» - https://biblioclub.ru/ 3. Электронная библиотечная система издательства «Лань» - https://e.lanbook.com/ 4. Электронный каталог Библиотеки БашГУ - http://www.bashlib.ru/catalog/	СР №16	Устный опрос по вопросам СР, подготовка дидактических и наглядных материалов для портфолио (методической папки), проблемное обсуждение
9.	Диктант төрөре. Диктант язырыу методикаһы – Өйрөтүү диктанттары. Һүзлек диктантын язырыу методикаһы. – Искәртмәле диктант язырыу методикаһы. – Аңлатмалы диктант язырыу методикаһы. – Яттан язырыу методикаһы. – Ирекле диктант язырыу методикаһы. – Ижади диктант язырыу методикаһы. – Катнаш диктант язырыу методикаһы. -Контроль диктант язырыу методикаһы. – Хаталар өстөндө эш.	11		1		10	1, 2, 3, 5, 10 1. Электронная библиотечная система «ЭБ БашГУ» - https://elib.bashedu.ru/ 2. Электронная библиотечная система «Университетская библиотека онлайн» - https://biblioclub.ru/ 3. Электронная библиотечная система издательства «Лань» - https://e.lanbook.com/ 4. Электронный	СР №17, СР №18	Устный опрос по вопросам СР, Показ фрагмента урока по методике проведения диктантов. Задания для письменной контрольной работы.

								каталог Библиотеки БашГУ - http://www.bashlib.ru/catalog/		
10.	Белем биреүҙә яңы укыу-укытыу технологияларын кулланыу Тел буйынса кластан тыш эштәрҙе ойоштороу – Кластан тыш эштәрҙең язма формалары. Кластан тыш эштәр үткәреү методикаһы	13		1	1,2	10,8		1, 2, 3, 5, 10 1.Электронная библиотечная система «ЭБ БашГУ» - https://elib.bashedu.ru/ 2. Электронная библиотечная система «Университетская библиотека онлайн» - https://biblioclub.ru/ 3. Электронная библиотечная система издательства «Лань» - https://e.lanbook.com/ 4. Электронный каталог Библиотеки БашГУ - http://www.bashlib.ru/catalog/	СР №19,СР №20	<i>Подготовка реферата, презентация и защита. Показ фрагмента урока с применением новых технологий, устный опрос по вопросам СР. Составление плана-конспекта внеклассного мероприятия и показ фрагмента, устный опрос по вопросам СР. Тестирование.</i>
	Экзамен	9					9			
	ИТОГО	108	4	6	1,2	87,8	9			

